

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

Poznań, dnia 24 lutego 2017 r.

Poz. 1489

UCHWAŁA NR XX/190/17 RADY MIEJSKIEJ W PYZDRACH

z dnia 17 lutego 2017 r.

w sprawie przyjęcia " Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Gminy Pyzdry"

Na podstawie art. 88 ust. 2 ustawy z dnia 23 lipca o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2014 r., poz. 1446 t.j) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.) oraz § 3, § 4 ust. 2 Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2004 r., Nr 212, poz. 2153) Rada Miejska w Pyzdrach, po uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków oraz Szefem Obrony Cywilnej Powiatu, uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się "Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Gminy Pyzdry", stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Pyzdr.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Wielkopolskiego.

Przewodnicząca Rady
(-) Elżbieta Kłossowska

Egz. nr 1

**PLAN
OCHRONY ZABYTEKÓW
NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO
I SYTUACJI KRYZYSOWYCH**

DLA GMINY PYZDRY

Urząd Miejski w Pызdrach
Adres. ul. Gen. Taczanowskiego 1
Nr kodu 62-310 Pызdry
Powiat wrzesiński
telefon.....63 276 83 33
fax..... 63 276 83 34
e-mail..... gmina@pyzdry.pl

Uzgodniono z Wielkopolskim
Wojewódzkim Konserwatorem
Zabytków w Poznaniu

Wielkopolski Wojewódzki
Konserwator Zabytków

[Signature]
mgr Jolanta Woszczyńska

Uzgodniono z Szefem
Obrony Cywilnej Powiatu.

STAROSTA

[Signature]
Dariusz Jaśniewicz

Opracował
Burmistrz Miasta Pызdry

[Signature]
BURMISTRZ PYZDRY
Pызdry, październik 2016 r.

Pызdry, październik 2016 r.

SPIS TREŚCI:

1.	Podstawa prawna.....	1-3
2.	Terminy i definicje.....	3-4
3.	Koncepcja działania.....	4-5
3.1	Zapobieganie.....	5
3.2	Podwyższenie gotowości.....	5-6
3.3	Reagowanie.....	6
3.4	Zabezpieczenie.....	6
3.5	Ochrona zabytków ruchomych.....	6-7
4.	Charakterystyka zasobów i rozmieszczenie zabytków oraz stopnia ich spodziewanego zagrożenia.....	7
4.1	Ogólna charakterystyka gminy.....	7-9
4.2	Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków na terenie Gminy Pызdry.....	10-11
4.3	Wykaz obiektów znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków.	12-20
4.4	Zabytki ruchome wpisane do rejestru zabytków.....	20-21
4.4.1	Organizacja i sposób ochrony zabytków ruchomych.....	21-22
4.5	Zabytki archeologiczne.....	22
5.	Wykaz zabytków nieruchomych na terenie gminy podlegających zabezpieczeniu w razie sytuacji kryzysowych lub na wypadek konfliktu zbrojnego.....	23-30
6.	Spodziewane zagrożenia zabytków na terenie Gminy Pызdry.....	31-33
7.	Ochrona zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych w czasie pokoju – procedury postępowania.....	33
7.1	Pożar.....	33-34
7.2	Podtopienia i zalania.....	34-35
7.3	Wystąpienie katastrofalnych zjawisk atmosferycznych.....	36-37
7.4	Zagrożenie środkami chemicznymi, biologicznymi i promieniotwórczymi.....	38-39
7.5	Katastrofa budowlana, techniczna, komunikacyjna lub zniszczeń obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej	40-41
7.6	Zagrożenie atakiem terrorystycznym.....	41-44
7.7	Akty wandalizmu.....	44-45
8.	Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego.....	45-46
9.	Ochrona zabytków w okresie podwyższonej gotowości.....	46-47
10.	Zadania w czasie działań wojennych.....	47-48
11.	Logistycznie zabezpieczenie działań ochrony zabytków.....	48-49
12.	Wnioski z analizy rozmieszczenia i zagrożenia zabytków i sposoby ich ochrony.....	49-50

Załączniki

1.	Graficzne rozmieszczenie zabytków na terenie miasta i gminy Pызdry	51-52
2.	Oznakowanie obiektów zabytków znakiem rozpoznawczym Konwencji Haskiej	53-54
3.	Karta tożsamości dla personelu przydzielonego do ochrony zabytków.....	55
4.	Zestawienie prac dokumentacyjnych zabezpieczających w razie strat i szkód w zabytkach gminy.....	56-57
5.	Organizacja łączności i alarmowania.....	58
6.	Sposób współdziałania, powiadamiania i łączności w zakresie ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych.....	59
7.	Wykaz z jednostek, instytucji i rzeczoznawców przewidzianych do udzielenia pomocy zabytkom w razie zagrożenia.....	60-61
8.	Arkusz aktualizacji.....	62
9.	Formularz zgłoszenia strat w zabytkach	63
10.	Wykaz zabytków nieruchomych na terenie Gminy Pызdry podlegających zabezpieczeniu w razie sytuacji kryzysowych lub na wypadek konfliktu zbrojnego.....	64-69
11.	Zabytki ruchome na terenie Gminy Pызdry chronione na miejscu – w jednostkach organizacyjnych (podlegające rozstródkowaniu lub ewakuacji).....	70-73

1. PODSTAWA PRAWNA.

1. Konwencja Haska o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokołem o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego z dnia 14 maja 1954 r.. (Dz.U. z 1957 r. Nr 46, poz. 212-załącznik).
2. Drugi Protokół sporządzony w Hadze dnia 26 marca 1999 r. do Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. Nr 48 z 2012 r., poz. 2480).
3. Konwencja z dnia 16 października 1972 r. w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego. (Dz.U. z 1976r. Nr. 32, poz. 190).
4. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tj. Dz. U. z 2014 r, poz.1446 z późn. zmianami)
5. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. nr 212 z dnia 29 września 2004 r.,poz. 2153).
6. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r., Nr 113, poz. 661).
7. Rozporządzenie Ministra Kultury z dnia 9 lutego 2004 r. w sprawie wzoru znaku informacyjnego umieszczanego na zabytkach nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków (Dz.U. z 2004 r. Nr 30, poz. 259).
8. Decyzja Nr 72/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 marca 2014 r. w sprawie przestrzegania zasad ochrony dóbr kultury w działaniach Sił. Zbrojnych RP (Dz. Urzędowy MON z 2014 r., poz. 83).
9. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 marca 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r., poz.144) sprawdzić
10. Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2015 r., poz. 144)
11. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 lutego 2004 r. w sprawie warunków i sposobu przygotowania i wykorzystania transportu na potrzeby obronne państwa, a także jego ochrony w czasie wojny oraz właściwości organów w tych sprawach (Dz. U. z 2004 r. Nr 34, poz. 294).

12. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2004 r. w sprawie warunków i trybu planowania i finansowania zadań wykonywanych w ramach przygotowań obronnych państwa przez organy administracji rządowej i organy samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 152, poz. 1599, z późn. zm.).
13. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r., o stanie klęski żywiołowej (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 333 ze zm.)
14. Ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o stanie wyjątkowym (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 1191).
15. Ustawa z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1815)
16. Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (tj. Dz. U. z 2014 r., poz.1099 ze zm.)
17. Ustawa z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działań żywiołu (Dz.U. z 2001 r., nr 84, poz. 906).
18. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej z dnia 24 sierpnia 1991 r. (tj. Dz. U. z 2009 r., nr 178, poz. 1380 ze zm).
19. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. z 2010 r.Nr 109, poz. 7193).
20. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. z 2009 r. nr 124, poz. 1030).
21. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 1993 r. w sprawie powszechnej samoobrony ludności (Dz. U. z 1993 r. nr 91, poz. 421).
22. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin (Dz. U. z 2002 r., nr 96, poz. 850) .
23. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń rzeczowych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz.U. z 2004 r. nr 181, poz. 1872 ze zm.).
24. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 października 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych na rzecz obrony w czasie pokoju (Dz.U. z 2004 r., Nr 229, poz. 2307 ze zm.).
25. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie świadczeń osobistych i rzeczowych na rzecz obrony w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny. (Dz. U. z 2004 r. nr 203, poz. 2081 ze zm.).

26. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 września 2014 r. w sprawie zabezpieczenia zbiorów w muzeach przed pożarem, kradzieżą i innym niebezpieczeństwem grożącym zniszczeniem lub utratą (Dz. U. z 2014 r., poz.1240)
27. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r. Nr 113, poz. 661)
28. Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz. U. z 1997 r., Nr 5 poz. 24 ze zm.)
29. Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (t.j. Dz.U. z 2011 r. nr 123, poz.698)
30. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz.U. z 2013 r. Nr poz. 885).
31. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 26 lipca 2005 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2012 r. , poz. 1099).
32. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2016 r. poz. 290)
33. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228).
34. Konkordat między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską podpisany w Warszawie dnia 28 lipca 1993 r. (Dz. U. z 1998 r. Nr 51, poz. 318).
35. Normy postępowania w sprawach sztuki kościelnej wydane przez Konferencję Episkopatu Polski z dnia 25 stycznia 1973 r.

2. TERMINY I DEFINICJE

Podstawowe pojęcia związane z ochroną zabytków wynikające z Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami:

- zabytek - nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową,
- zabytek nieruchomy - nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa j.w.
- zabytek ruchomy - rzecz ruchoma, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa j.w.

- zabytki archeologiczne - zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemna lub podwodną pozostałości egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy będący tym wytworem,
- historyczny zespół budowlany – powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi,
- historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny - przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki, i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg, historyczny zespół budowlany - powiązana przestrzennie grupa budynków wyodrębniona ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcje, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi,
- krajobraz kulturowy - postrzegana przez ludzi przestrzeń zawierająca elementy przyrodnicze i wytwory cywilizacji, historycznie ukształtowana w wyniku działania czynników naturalnych i działalności człowieka,
- otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Formami ochrony zabytków są:

1. wpis do rejestru zabytków
2. uznanie za pomnik historii
3. utworzenie parków kulturowych
4. ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

3. KONCEPCJA DZIAŁANIA.

Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych polega na planowaniu, przygotowaniu i realizacji przedsięwzięć zapobiegawczych, dokumentacyjnych, zabezpieczających, ratowniczych i konserwatorskich, mających na celu ich uratowanie przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem

Powyższe przedsięwzięcia realizowane są poprzez:

1. Zapobieganie i prowadzenie prac przygotowawczych - w czasie poprzedzającym wystąpienie konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej
2. Podwyższenie gotowości wprowadzonej w okresie narastania bezpośredniego zagrożenia poprzez właściwe organy kierowania kryzysowego, określone w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 333)
3. Reagowanie w czasie wystąpienia i trwania konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.
4. Zabezpieczenie i dokumentowanie po ustąpieniu konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.
5. Ochronę zabytków ruchomych.

3.1 ZAPOBIEGANIE

Zapobieganie i prowadzenie prac przygotowawczych obejmuje w szczególności następujące przedsięwzięcia i czynności:

1. Opracowanie planów ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych oraz ich aktualizację.
2. Kontrolę i doskonalenie stanu technicznego zabytków.
3. Instalowanie i utrzymanie w sprawności urządzeń i systemów zabezpieczania zabytków, w tym sygnalizacji wykrywania i alarmowania.
4. Wykonywanie ewidencji i dokumentacji zabytków podlegających ochronie.
5. Projektowanie i wykonywanie prac inżynierjno-technicznych zabezpieczających przy zabytkach takich jak:
 - a) podwyższenie klasy odporności ogniowej i poprawa właściwości konstrukcyjnych,
 - b) zabezpieczenia przed skutkami wybuchów, wichur, śnieżyc, powodzi lub zalania z innych przyczyn, osunięć lub zapadnięć gruntu,
 - c) obudowa lub osłona fragmentów szczególnie wartościowych i narażonych na destrukcję

3.2 PODWYŻSZENIE GOTOWOŚCI

1. Demontaż i ukrycie najcenniejszych detali architektonicznych i elementów wyposażenia.
2. Przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokołem o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 1957 r., Nr 46, poz. 212), zwanej dalej "Konwencją Haską".

3. Zgromadzenie i utrzymanie w gotowości urządzeń, sprzętu, narzędzi, opakowań, materiałów niezbędnych do wykonywania prac zabezpieczających i działań ratowniczych.
4. Zorganizowanie systemu monitorowania zagrożeń, alarmowania i powiadamiania.
5. Wyznaczenie i przygotowanie zespołów ludzkich do prac zabezpieczających i działań ochronnych.
6. Zorganizowanie współdziałania właścicieli, zarządców i użytkowników zabytków, organów administracji publicznej, specjalistycznych służb, jednostek i instytucji, Sił Zbrojnych RP oraz wolontariatu działań ochronnych.

3.3 REAGOWANIE

Reagowanie to zespół przedsięwzięć mających na celu zminimalizowanie strat wśród obiektów zabytkowych. Podczas reagowania prowadzi się akcje ratownicze oraz udziela wsparcia właścicielom (administratorom) obiektów zabytkowych oraz podmiotom ratowniczym. Etap ten ma miejsce w okresie wystąpienia i trwania sytuacji kryzysowej lub konfliktu zbrojnego. W tym okresie podejmuje się następujące działania:

- 1) zapewnia się w miarę możliwości bierną i czynną ochronę obiektów zabytkowych;
- 2) w razie zniszczeń prowadzi się działania ratownicze we własnym zakresie lub wspiera się działania wyspecjalizowanych jednostek ratownictwa.

3.4 ZABEZPIECZENIE

Zabezpieczenie i dokumentowanie obejmuje:

1. Zabezpieczenie zabytków przed dalszą destrukcją po ustąpieniu bezpośredniego zagrożenia.
2. Dokumentowanie zdarzeń, strat i podjętych działań.
3. Informowanie właściwych organów administracji publicznej, w szczególności Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz organów założycielskich o stratach, podjętych działaniach i ewentualnych potrzebach pomocy.

3.5 OCHRONA ZABYTKÓW RUCHOMYCH

Ochrona zabytków ruchomych polega na podjęciu, w zależności od sytuacji i posiadanych możliwości, następujących czynności:

1. Zabezpieczenia ich przed zniszczeniem lub uszkodzeniem, w miejscu stałego przechowywania, oraz na zorganizowaniu stałego dozoru,

2. Przemieszczenia do innych, przygotowanych pomieszczeń jednostki organizacyjnej.
3. Rozsądkowania zabytków do innych wytypowanych i przygotowanych obiektów w tej samej miejscowości.
4. Ewakuacji do uprzednio wyznaczonych przygotowanych obiektów poza miejscowością ich stałego przechowywania, jeżeli nie ma możliwości ich właściwego zabezpieczenia na miejscu lub w tej samej miejscowości, oraz zapewnienia stałego dozoru.
5. Ewakuacji najcenniejszych zabytków za granicę w przypadku konfliktu zbrojnego.
6. Przyjmowania, na wniosek właściciela lub posiadacza, cennych zabytków na czasowe przechowywanie przez publiczne jednostki organizacyjne kultury.

4. CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW I ROZMIESZCZENIE ZABYTEKÓW ORAZ STOPIEŃ ICH SPODZIEWANEGO ZAGROŻENIA

Zgodnie z definicją zawartą w Ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zabytkiem jest "nieruchomość (...) lub zespoły będące dziełem człowieka (...) stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową"

Do zabytków nieruchomych podlegających ochronie zalicza się: krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne, ruralistyczne i zespoły budowlane, dzieła architektury i budownictwa, dzieła budownictwa obronnego, obiekty techniki, cmentarze, parki, ogrody, i inne formy zaprojektowanej zieleni, miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osób lub instytucji.

W gminie Pызdry występują następujące formy ochrony zabytków :

- a) wpis do rejestru zabytków.
- b) gminna ewidencja zabytków.

W rejestrze zabytków znajdują się kościoły, zespół klasztorny oraz dworsko-parkowy, zabytek techniki oraz zabudowa mieszkaniowa. Natomiast w ewidencji umieszczono zabudowę mieszkaniową i gospodarczą, cmentarze oraz zabytki archeologiczne.

4.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY PYZDRY.

Gmina Pызdry zajmuje obszar w centralnej części województwa wielkopolskiego i pd-wsch. części powiatu wrzesińskiego. Teren, na którym jest zlokalizowana należy do prowincji Niżu Środkowoeuropejskiego, podprowincji

Niziny Środkowopolskiej i Pojezierza Południowobałtyckiego. Położony jest w obrębie 3 mezoregionów: Równiny Wrzesińskiej, Doliny Konińskiej i Równiny Rychwalskiej. Obszar gminy rozdzielony został przez rzekę Wartę na dwie silnie zróżnicowane części: północną ubogą w zasoby wodne, z rzeką Wrześnicą oraz południową należącą do zlewni rzeki Proсны. Na terenie gminy znajduje się jedno udokumentowane złożo kruszywa mineralnego „Wrąbczynkowskie Holendry” o znaczeniu lokalnym. Powierzchnia gminy wynosi 138 km², co stanowi 0,46 % obszaru województwa wielkopolskiego i 19,58 % obszaru powiatu wrzesińskiego. Miasto Pызdry miasto zajmuje 12 km².

Na obszarze gminy nie ma dróg krajowych ani infrastruktury kolejowej. Znajdują się drogi wojewódzkie: W 442 Września-Pызdry-Gizałki –Kalisz oraz W 466 Słupca-Ciążeń-Pызdry łączące m.in. z węzłami autostradowymi oraz liczne drogi powiatowe i gminne. Liczba ludności wynosi 7476 osób , w tym w mieście - 3292.

Od pn-wsch. gmina graniczy z gminami Łądek i Zagórów (powiat słupecki), od pn-zach. z gminą Kołaczkowo (powiat wrzesiński), na południu z gminą Gizałki (powiat pleszewski) od zachodu z gminą Żerków (powiat jarociński). W skład gminy wchodzi 21 sołectw. Są to: Białobrzeg, Ciemierów, Ciemierów Kolonia, Dłusk, Dolne Grądy, Górne Grądy, Kruszyny, Ksawerów, Lisewo, Pietrzyków, Pietrzyków-Kolonia, Rataje, Ruda Komorska, Tarnowa, Trzcianki, Walga, Wrąbczynek, Wrąbczynkowskie Holendry, Zamość, Zapowiednia, Miasto-Osiedle Pызdry.

W średniowieczu na terenie obecnej gminy krzyżowały się szlaki handlowe biegnące min. na północ (przez Wrocław, Żerków, Słupcę, Strzelno, Inowrocław, Toruń) , wschód (przez Poznań, Pызdry, Konin i Łęczycę), południowy wschód (przez Kalisz). Wzdłuż nich powstały punkty osadnicze, do których należały także Pызdry, które otrzymały prawa miejskie w 1257 r. Wsie należące do obecnej gminy nie stanowiły znaczących ośrodków gospodarczych ani politycznych. Założenia o proveniencji średniowiecznej posiadają charakterystyczny układ przestrzenny owalnicowy (np. wieś Ruda Komorska) lub tzw. ulicówka (wieś Rataje). Część wsi została założona przez przybyłych na te tereny osadników „olęderskich” (Holendrzy w XVI, XVII w., w następnych stuleciach przybysze z Niemiec, Śląska) specjalizujących się w melioracji terenów podmokłych. Charakterystyczna dla tego typu osadnictwa była zabudowa rozproszona lub tzw. rzędówka bagienna z zlokalizowaną w najwyższej części działki zabudową mieszkalną i gospodarczą parterową o dachach dwuspadowych. Większość obiektów została wzniesiona z typowego dla obszaru Puszczy Pызdrskiej budulca – darniowej rudy żelaza

(charakterystyczna dla obszarów podmokłych skał osadowa). Niektóre budynki zbudowano z gliny, drewna (najczęściej konstrukcji sumikowo-łątkowej), cegły (gł. XIX w.) lub w konstrukcji mieszanej

Integralnym elementem wsi „olęderskiej” z mieszkańcami wyznania protestanckiego, była szkoła pełniąca także funkcje domu modlitwy oraz położony na wzniesieniu cmentarz (we wsi Wrąbczynkowskie Holendry z pierwotnego układu zachowała się kaplica oraz pozostałości cmentarza, we wsiach Ciemierów i Lisewo Kolonia jedynie cmentarze).

źródło: <https://www.pyzdry.pl/174,plan-miasta-i-gminy.html>

4.2 WYKAZ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH WPISANYCH DO REJESTRU ZABYTEKÓW NA TERENIE GMINY I MIASTA PYZDRY

Na terenie Gminy Puzdry znajduje się 14 zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków. Liczba ta obejmuje układ urbanistyczny, zabytki sakralne, architektury przemysłowej, zespół dworsko-parkowy oraz pojedyncze obiekty zabudowy mieszkalnej.

Wykaz zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków			
NR	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NR REJESTRU
1	Puzdry	historyczny układ urbanistyczny miasta Puzdry, XIII - XIX w.	795/Wlkp/A z 28.05.2010
2	Puzdry	kościół par. p.w. Narodzenia NMP, ul. Farna, poł. XIV, XV, 1865-70 r.:	kl.IV-73/34/58 z 3.10.1958
3	Puzdry	zespół klasztorny franciszkanów, ul. Kaliska, poł. XIV-XVIII w.: - kościół p.w. Ścięcia Głowy św. Jana - klasztor	kl.IV-73/35/58 z 3.10.1958:
4	Puzdry	pozostałości zamku i muru miejskiego, mur, 1 poł. XIV w.	120 z 1.06.1968
5	Puzdry	ul. Kaliska 36, pozostałości murów miejskich w domu, 1339 r.	1595 z 10.09.1974
6	Puzdry	ul. Kaliska 29, dom, mur, 1 poł. XIX, w.	412/154 z 9.01.1989
7	Puzdry	ul. Kaliska 37, dom, mur, 1 poł. XIX w.	504/245 z 4.05.1994
8	Puzdry	Pl. Wolności 17, dom, drewn., 1768 r.	kl.IV-73/89/56 z 30.07.1956
9	Puzdry	Pl. Wolności 19, dom, szach., pocz. XIX,	960/A z 5.03.1970
10	Puzdry	dom, ul. Zwierzyniec 6 (Wójtostwo), 1 poł. XIX w.	449/190 z 19.09.1990
11	Puzdry	wiatrak holender, mur., 1903 r.,	450 z 1.02.1969
12	Rataje	zespół dworski, 2 poł. XIX w.: dwór, park	387/129 z 2.09.1985:

Największe skupisko obiektów zabytkowych występuje na terenie miasta Puzdry, w obrębie historycznego układu urbanistycznego. Znajdują się tam najcenniejsze zabytki: 2 kościoły o proveniencji gotyckiej z miasta Puzdry: kościół farny p.w. Narodzenia NMP oraz pofranciszkański kościół p.w. Ścięcia Głowy św. Jana wraz z zespołem klasztornym, skrzydło klasztoru, pozostałości murów miejskich z 1 poł. XIV w, pozostałości zamku królewskiego. W pn-wsch. części miasta, na dawnym rynku (ob. Pl. Wolności) zlokalizowane są pojedyncze przykłady zabudowy mieszkalnej w tym 2 domy podcieniowe: z 2 poł. XVIII w. i pocz. XIX w.. Na terenie gminy z zespołów dworsko-parkowych zachowany jest jeden we wsi Rataje, z zabudowy folwarcznej rządówka na folwarku Wójtostwo oraz przykład XX-wiecznej zabudowy przemysłowej - wiatrak holender w Puzdrach

Historyczny układ urbanistyczny miasta Pyzdry wpisany do rejestru zabytków.

4.3 WYKAZ OBIEKTÓW UJĘTYCH W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW.**PYZDRY**

UKŁAD URBANISTYCZNY, poł. XIII w. – XIX w.

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PAR. P.W. NMP

- a. kościół, mur., 2 poł. XV w., zniszczony pożarami 1768 i 1897,
- b. odrestaurowany 1865 – 1870
- c. mur ogrodzeniowy

ZESPÓŁ KLASZTORNY POFRANCISZKAŃSKI

- a. kościół par. p.w. Ścięcia Głowy św. Jana Chrzciciela, mur., ok. 1339, XVII w.
- b. (kaplica MB), 2 poł. XVIII w.
- c. klasztor, mur. ok. 1339, wielokrotnie przebudowany
- d. plebania, ul. Kaliska 25 , mur. ok. 1870

SYNAGOGA, ob. budynek przemysłowy, ul. Kościuszki 10, mur., 1793, 1793, XIX w., gruntownie przebud. ok. 1960

POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU ZAMKOWEGO

- a. budynek zamku, ob. dom, ul. Zamkowa nr 11, mur., 1 poł. XIV w., XIX w.
- b. spichlerz, późn. młyn, ob. zakład przemysłowy, ul. Zamkowa, mur. k. XVIII w, pocz. XX w., 1975

POZOSTAŁOŚCI MURÓW MIEJSKICH, ul. Kaliska 36, ok. 1339

REMIZA STRAŻACKA Z BUDYNKIEM GOSPODARCZYM, Pl. Sikorskiego 19, mur., pocz. XX w.

SZKOŁA PODSTAWOWA, ul. Szkolna 2, mur., l. 50 XX w.

WÓJTOSTWO, ob. dom, ul. Zwierzyniec 6

ul. Daszyńskiego

DOM NR 1 (d. 7), mur., k. XIX.

ul. Dworcowa

DOM NR 4, mur., l. 30 XX w.

ul. Farna

DOM NR 2., mur., pocz. XX w.

DOM NR 4, mur., k. XIX. w.

DOM NR 19, mur. – szach, pocz. XIX w.

DOM NR 26, mur., 1 poł. XX w.

DOM NR 27, mur., k. XIX w.

BUDYNEK GOSP., mur., drewn., pocz. XX w.

ul. Głowackiego

DOM nr 11a, mur, szach., k. XIX w.

ul. Kaliska

DOM NR 2, mur, pocz. XX. w.

DOM NR 3 , mur., pocz. XX w.

DOM NR 7, mur., ok. 1900 r.

DOM NR 11, mur., ok.1900 r.

DOM NR 14, mur., k. XIX w.

DOM NR 27, mur., ok. poł. XIX w.

DOM NR 27 a, mur., k. XIX w.

DOM NR 29, mur., szach., k. XVIII., XIX W.

DOM NR 30, mur., pocz. XX w

DOM NR 31 / 31A, szach., drewn., ok. poł. XIX w.

DOM NR 32, mur., pocz. XX w.

DOM NR 33, mur., szach., ok. poł. XIX w., 1911 – 13 r.

DOM NR 34, mur., k. XIX w.

DOM NR 35, mur., 1 poł. XIX., k. XIX w.

DOM NR 37, mur. ok. 1830 r.

ul. Kilińskiego

DOM NR 17, szach., 2 poł. XIX w.

DOM NR 24, mur., k. XIX w.

DOM NR 43, mur., pocz. XX w.

DOM NR 45, szach., mur., k. XIX w.

ul. Kościuszki

DOM NR 7, mur., 2 poł. XIX w.

DOM NR 8, szach., 2 poł. XIX w.

DOM NR 15, szach., 1 poł. XIX w.

DOM NR 20 / 20A, szach., poł. XIX w.

DOM NR 27, mur., k. XIX w.

ul. 11 Listopada

DOM NR 4, mur., pocz. XX w.

DOM NR 9, 9a, szach., ok. poł. XIX w.

DOM NR 11, mur., pocz. XX w.

ul. Magistracka

DOM NR 12, mur., pocz. XX w.

ul. 3 Maja

DOM NR 7, szach., k. XVIII w.

DOM NR 14, szach., k. XVIII w. (połowa)

DOM NR 21, mur., XIX / XX w.

DOM NR 24, mur., 2 poł. XIX w.

DOM NR 35, mur., XIX/XX. w.

DOM NR 37, mur., poł. XIX w.

DOM NR 41, mur., 2 poł. XIX w.

ul. Miłosławska

DOM NR 13, mur., 2 poł. XIX w.

DOM NR 20, mur., 2 poł. XIX w.

DOM NR 22, mur., szach., 1 poł. XIX w.

DOM NR 24, mur., szach., 2 poł. XIX w.

DOM NR 34, mur., k. XIX w.

DOM b.n. mur., k. XIX w.

ul. Nadrzeczna

DOM NR 1(d. 2), szach., 2 poł. XIX.

DOM NR 3, mur., pocz. XX w.

DOM b.n. mur., pocz. XX w.

BUDYNEK D. ELEKTROWNI, mur., pocz. XX.

MAGAZYN tzw. bunkier, mur., kam., 1940-1944 r.

ul. Niepodległości

DOM NR 3, mur., ok. 1870 r.

DOM NR 4, mur., l. 30 XX w.

DOM NR 5, mur., 4 ćw. XIX w.

DOM NR 12, mur., l. 30 XX w.

DOM NR 23, mur., XIX / XX w.

DOM NR 28, mur., k. XIX w.

DOM NR 30, mur., k. XIX w.

DOM NR 31, szach., k. XIX w.

DOM NR 33, mur., pocz. XX w.
DOM NR 35, mur., k. XIX w.
DOM NR 40, szach., k. XIX w.
ZESPÓŁ DOMU NR 41
a. dom, mur., pocz. XX w.
b. budynek gosp., mur., ok. 1910 r.
DOM NR 45, mur., 2 poł. XIX w.
DOM NR 47, 47a, mur., 2 ćw. XIX w.
DOM NR 48, mur., pocz. XX w.
DOM NR 50, mur., 1 ćw. XX w.
DOM NR 51, mur., k. XIX w.
DOM NR 52, mur., pocz. XX w.
DOM NR 54, mur., 1 poł. XX w.

ul. Poznańska

DOM NR 2, mur., ok. 1860 r.
DOM NR 3, szach., 2 poł. XIX w.
DOM NR 5 a, mur., pocz. XX w.
DOM NR 8., mur., pocz. XX w.

Pl. Wolności (Rynek)

DOM NR 1, mur., k. XIX w.
DOM NR 2, szach., poł. XIX w.
DOM NR 9, mur., 2 poł. XIX., 190 r.3
DOM NR 10, mur., 2 poł. XIX w.
DOM Nr 11, mur. 2 poł. XIX w., przebud.
DOM NR 17, szach., 1768 r.
DOM NR 19, szach., XVIII / XIX w.
DOM NR 20, mur., 2 poł. XIX w.
DOM NR 22, mur., glin., poł. XIX w.
DOM NR 23, mur. – glin., 1 poł. XIX w.

ul. Sienkiewicza

DOM NR 7, mur., pocz. XX w.
DOM NR 9, mur., pocz. XX w.
DOM NR 10, szach., poł. XIX w.

Pl. Sikorskiego

DOM NR 1, mur., l. 30 XX w.
DOM NR 7, szach., ok. poł. XIX w.
DOM NR 10, mur., k. XIX w.
DOM NR 11, mur., l. 30 XX w.
DOM NR 18, mur., l. 30 XX w

ul. Staszica

DOM NR 6, mur., 1935 r.
DOM NR 15, mur., l. 30 XX w.

ul. Szkolna

BUDYNEK GOSP. przy domu nr 8, 2 poł. XIX w.

ul. Szybka

DOM NR 2, mur., l. 30 XX w.

ul. Taczanowskiego

DOM NR 1, mur., przed 1863 r.
DOM NR 3, mur., poł. XIX w.
DOM NR 4, mur., ok. poł. XIX w.
DOM NR 6, mur., pocz. XX w.

ul. Targowa

DOM NR 15, mur., szach., l. 40 XX w.
DOM NR 11, 12, mur., szach., l. 40 XX w.

ul. Wrocławska

DOM NR 1, mur., ok. 1910 w.
DOM NR 2, szach., k. XIX w.
DOM NR 5, mur., l. 30 XX w.
DOM NR 6, mur., ok. 1900 r.

ul. Wrzesińska

DOM NR 15, mur., l. 30 XX w.
DOM NR 29 (d. 23), mur., pocz. XX w.

ul. Zamkowa

DOM NR 1, l. 20, 30 XX w.

WIATRAK HOLENDER, mur., 1903, ul. Wroclawska 27
WIATRAK KOŹLAK, drewn., XIX., ul. Szybska
WIATRAK KOŹLAK, drewn., XIX., ul. Szybska
CMENTARZ RZYM-KAT, ul. Niepodległości, pocz. XIX w.

PYZDRY - WALGA

CMENTARZ ŻYDOWSKI, na zach. od szosy Pyzdry-Kalisz, w lesie XIX w.

BARANIEC

DOM W ZAGRODZIE NR 9, glin., k. XIX w.
CHLEW W ZAGRODZIE NR 14, ruda, k. XIX w.

BENEWICZE

BUDYNEK LEŚNICTWA, mur., 1928.

BIAŁOBRZEG

DOM NR 9, mur., szach., k. XIX w.
DOM NR 13, szach., k. XIX w.
DOM NR 25 (d. szkoła), cegła surówka, 2 poł. XIX w.

CIEMIERÓW

ZESPÓŁ DWORSKI (NR 17)
a. dwór, ob. leśniczówka, mur., 1900
b. pozostałości parku k. XIX w.

CIEMIERÓW KOLONIA

ZAGRODA NR 14:
a. dom, drewn., k. XIX w.
b. stodoła, drewn., pocz. XX w.
c. chlew, ruda, pocz. XX w.
ZAGRODA NR 24:
a. dom, drewn., k. XIX w.
CMENTARZ POEWANGELICKI, XVIII/XIX w.

GLINIANKI

DOM W ZAGRODZIE NR 6, drewn., ok. poł. XIX w.

GRĄDY DOLNE

DOM NR 2, cegła surówka, k. XIX w.

ZAGRODZA NR 9 :

a. dom (ob. chlew i obora), drewn., 1 poł. XIX w

b. stodoła, drewn., k. XIX w.

DOM W ZAGRODZIE NR 33, mur., k. XIX w.

DOM W ZAGRODZIE NR 34, drewn., 1860 r.

WIATRAK KOŹLAK, drewn., 1780 r.

GRĄDY GÓRNE

ZAGRODA NR 5:

a. dom, ruda, k. XIX w.

b. chlew, ruda, pocz. XX w.

ZAGRODA NR 6:

a. dom, mur., pocz. XX w.

b. stodoła, drewn., pocz. XX w.

DOM W ZAGRODZIE NR 8, ruda i glina, ok. poł. XIX w.

KOLONIA JANOWSKA

DOM NR 6, glin., drewn., k. XIX w.

KRUSZYNY

DOM NR 4 (d. 23), mur., pocz. XX w.

LISEWO

SZKOŁA PODSTAWOWA, mur., XIX / XX w.

LISEWO KOLONIA

DOM NR 5, szach., ok. 1860 r.

DOM NR 22, glin., 1875 r.

ZAGRODA NR 23:

a. dom, glin., drewn., k. XIX w.

b. stodoła, drewn., pocz. XX w.

CMENTARZ POEWANGELICKI, XIX w.

ŁUPICE

DOM NR 1, mur., pocz. XX w.

MODLICA

DOM NR 13, szach., pocz. XX w.

PIETRZYKÓW

ZAGRODA NR 14 (d. nr 4):

a. dom, mur., ok. 1910 r.

b. stodoły, drewn., pocz. XX w.

DOM NR 8., mur., XIX / XX w

DOM NR 20., mur., szach., ok. poł. XIX w.

DOM NR 27, szach., k. XIX w.

DOM NR 48, mur., pocz. XX w.

PIETRZYKÓW KOLONIA

DOM NR 17, mur., pocz. XX w.

DOM NR 21, mur., k. XIX w.

DOM NR 47, MUR., POCZ. XX w.

WIATRAK KOŻŁAK, drewn., XIX w.

RATAJE

ZESPÓŁ DWORSKI (NR 22)

a. dwór, mur., 2 poł. XIX w.

b. park, 2 poł. XIX w.

c. spichlerz , mur., 2 poł. XIX w.

DOM NR 56, mur., k. XIX w.

DOM NR 66., drewn., l. 40 XX w

DOM NR 67, mur., 1892 r.

DOM NR 74, mur., pocz. XX w.

DOM NR 77, mur., ok. 1910 r.

DOM NR 78., mur., XIX / XX w.

WIATRAK KOŻŁAK, drewn., XIX w.

RUDA KOMORSKA

DOM NR 30, mur., szach., k. XIX w.

TŁOCZYNA

STODOŁA W ZAGRODZIE NR 3, drewn., pocz. XX w.

STODOŁA W ZAGRODZIE NR 5, drewn., pocz. XX w.

WRĄBCZYNEK

DOM NR 97, glin., ok. 1900 r.

WRĄBCZYŃKOWSKIE HOLENDRY

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA EWANGELICKO – AUGSBURSKIEGO

a. kościół (nr 39) ob. kaplica filialna parafii rzym. – kat. w Zagórowie, drewn., ok.1890 r

b. dom nr 38 (d. szkoła), glina, ok. 1880 r.

SZKOŁA PODSTAWOWA (NR 13), mur., l. 30 XX w.

DOM NR 20, glin., pocz. XX w.

DOM NR 25, glin., drewn., 2 poł. XIX w.

DOM NR 29, drewn., glin., 2 poł. XIX w.

DOM NR 38, glin., k. XIX w.

CMENTARZ POEWANGELICKI, poł. XIX w.

ZAMOŚĆ

DOM b.n., mur., pocz. XX w.

ZAPOWIEDNIA

DOM NR 13, glin., drewn., k. XIX w

DOM NR 19, glin., drewn., k. XIX w.

DOM NR 18, szach., 2 poł. XIX w

DOM NR 20, glin., drewn., k. XIX w.

W ewidencji zabytków na terenie gminy Pызdry znajdują się 4 cmentarze, w tym 1 katolicki, 3 ewangelickie oraz miejsce pocmentarne po cmentarzu żydowskim z tablicą pamiątkową.

Ciemierów Kolonia	cmentarz ewangelicko-augsburski	XVIII/ XIX w.	nieużytkowany
Lisewo Kolonia	cmentarz poewangelicki	XIX w.	nieużytkowany
Pызdry	cmentarz katolicki	pocz. XIX	użytkowany
Pызdry -Walga	cmentarz żydowski	XIX w.	miejsce pocmentarne
Wrąbczyńkowskie Holendry	cmentarz ewangelicko-augsburski	poł. XIX w.	nieużytkowany

4.4 ZABYTKI RUCHOME WPISANE DO REJSTRU ZABYTKÓW.

Na terenie miasta do rejestru zabytków ruchomych został wpisany późnobarokowy przyścienny nagrobek Michała Skórzewskiego, podkomorzego poznańskiego, starosty pyzdrskiego, wykonany prawdop. przez Jakuba Masłowskiego w 1789 r. w kościele pofranciszkańskim p.w.Święcia Głowy św. Jana Chrzciciela (nr rej B-50/11). Ponadto we wsi Pietrzyków zlokalizowana jest neoklasycystyczna kapliczka przydrożna z drewnianą rzeźbą św. Wawrzyńca z 2 poł. XIX w. (nr rej. 228/Wlkp/B).

W samym kościele p.w. Święcia Głowy św. Jana Chrzciciela w Pyzdrach i klasztorze znajduje się także zewidencjonowane bogate wyposażenie z okresu baroku, rokoka, a w klasztorze cenne gotyckie i renesansowe malowidła, w tym w krużgankach cykl malowideł barokowych autorstwa Adama Swacha z 1733 r. W kościele pw. Narodzenia NMP znajduje się wyposażenie rokokowe, klasycystyczne i neobarokowe. Muzeum Regionalne w Pyzdrach w swoich zbiorach posiada m.in. tłoki pieczętno lokalnego cechu szewców z XVI, XVIII i XIX w. Dotychczas na terenie Pyzdr zinwentaryzowano kilkadziesiąt zabytków ruchomych.

4.4.1. ORGANIZACJA I SPOSÓB OCHRONY ZABYTKÓW RUCHOMYCH

W razie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i konfliktu zbrojnego, na podstawie planów ochrony zabytków jednostek organizacyjnych, sporządzonych przez: rządców parafii, dyrektorów, kierowników muzeów, bibliotek posiadających starodruki, archiwów planuje się wykonanie następujących przedsięwzięć :

1. Zabytki ruchome znajdujące się we wnętrzach kościołów możliwe do zdjęcia, jak np.: obrazy, rzeźby, fragmenty ołtarzy, wyroby rzemiosła artystycznego jak np.: kielichy, monstrancje, relikwiarze, pacyfikały, puszki, krucyfiksy, świeczniki, wota, meble, szaty liturgiczne i inne, planuje się przenieść na terenie poszczególnych parafii do innych bardziej bezpiecznych pomieszczeń np. w podziemiach kościołów, klasztorów lub piwnicach plebanii.
2. Ruchome zabytki których nie da się zdemontować i przenieść jak np.: murowane ołtarze, sarkofagi, nagrobki przyścienne, epitafia itp. planuje się zabezpieczyć poprzez opracowanie dla nich dokładnej dokumentacji: rysunkowej, fotograficznej i ukrycie jej w wym. bezpieczniejszych miejscach oraz w miarę możliwości organizacyjnych i finansowych wykonanie obudów np. z cegieł lub osłon z worków z piaskiem w uzgodnieniu z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3. Ekspozyty muzealne znajdujące się na ekspozycjach w muzeach i starodruki w bibliotekach planuje się przenieść do bezpieczniejszych pomieszczeń np. piwnic, na terenie jednostki organizacyjnej.

4. Duże gabarytowo zabytki ze względu na ciężar i rozmiary powinny się przenieść w całości owinięte materiałem niepalnym.

5. Drobniejsze zabytki ruchome można zapakować w celu przemieszczenia ich, do następujących pojemników jak np.: skrzynie drewniane, metalowe, kontenery z tworzyw sztucznych typu sklepowego, opakowania kartonowe z twardej tektury, worki przeciwpożarowe, jutowe, z tworzyw sztucznych. Zaleca się wykorzystanie wszelkich wolnych przestrzeni w zastosowanych opakowaniach do umieszczenia w nich mniejszych przedmiotów, stosując odpowiednie zabezpieczenia przed ewentualnymi uszkodzeniami, korzystając w tym celu z takich materiałów jak m.in.: pianka poliuretanowa, styropian, tektura falista, flanela, lignina, filc itp. Na zewnątrz pojemników należy umieścić napisy: "Zabytki kultury, własność kościoła lub muzeum zgodnie z załącznikiem nr 6 do Instrukcji, dołączonej do Rozporządzenia z dnia 25 sierpnia 2004 r. w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych (Dz.U. nr 212 z dnia 29 września 2004 r., poz. 2153).

Powyższe prace rządcy parafii wykonują z pomocą: członków rad parafialnych, innych parafian, konserwatorów zabytków, swoich wykonawców rzemieślników a dyrektorzy muzeów, bibliotek, archiwów z pomocą swoich pracowników. Doraźnie w zależności od zagrożenia pomocy udzielają właściwe służby ratownicze. Szefowie Obrony Cywilnej miast i gmin mogą wykorzystać do zabezpieczenia zabytków ruchomych, w miarę potrzeb i możliwości wyposażenie i zgromadzony sprzęt jak m.in. skrzynie drewniane znajdujące się w magazynach obrony cywilnej. Osoby biorące udział w zabezpieczaniu obiektów zabytkowych powinny otrzymać od kierownika jednostki organizacyjnej Kartę tożsamości dla personelu przydzielonego do ochrony zabytków, zgodnie z Załącznikiem nr 3 do planu.

4.5 ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE

Na terenie gminy Pyzdry brak jest zabytków archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

5. WYKAZ ZABYTEKÓW NIERUCHOMYCH PODLEGAJĄCYCH ZABEZPIECZENIU W RAZIE SYTUACJI KRYZYSOWYCH LUB NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO.

Na terenie gminy znajduje się 12 obiektów zabytkowych podlegających zabezpieczeniu w razie sytuacji kryzysowej lub na wypadek konfliktu zbrojnego. Obiekty znajdują się przy głównych drogach. Prezentują one zróżnicowany stan zachowania. W najlepszym stanie znajdują się budynki stanowiące własność kościoła oraz rządcówka na dawnym folwarku Wójtostwo. Pozostała zabudowa głównie mieszkaniowa przedstawia gorszy stan zachowania. Poniżej opisano poszczególne zabytki

- ***Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP przy ul. Farnej.***

Pierwsze wzmianki o świątyni romańskiej pochodzą z 1265 r. Po zniszczeniu przez Krzyżaków w 1331 r. odbudowany. Obecny korpus kościoła został wzniesiony 2 poł. XV w. Budynek wielokrotnie niszczone pożarami i odbudowywany. Po kolejnych odbudowach dostawiono nawy boczne. Zachowany obecnie budynek o zwartej bryle, trójnawowy, trójprzęsłowy w korpusie, z wydzielonym dwuprzęsłowym prezbiterium zamkniętym trójbocznie. Nawy przekryte sklepieniem żaglastym. Po obu stronach prezbiterium zakrystie. W pd zakrystii zachowane sklepienie gotyckie krzyżowo-żebrowe z kamiennymi wspornikami. Od zach. trójkondygnacyjna wieża kryta płaskim dachem z krenelażem. Dach nad nawą główną dwuspadowy, nad bocznymi pulpitowy. Elewacje ceglane z cokołem z kamienia polnego, oszkarpowane, z otworami okiennymi zamkniętymi ostrołukowo. W elewacji wsch w pd., ścianie zakrystii trudno czytelne daty przebudów.

Wnętrze zatraciło swój pierwotny gotycki charakter po kolejnych przebudowach w XVIII i XIX w. Restaurowany gruntownie latach 1865-70, odnawiany w 1938 r.

regotycozowany w latach 1958-61. W latach 2005-2007 przeprowadzono pełną konserwację polichromii nawy głównej, w 2004 przemurowana została jedna z przypór ze względu na silne zawilgocenie. W 2015 r. wyremontowano więźbę i wymieniono pokrycie dachowe na nawę kościoła a w 2016 r. nad nawami bocznymi.

Własność parafii p.w. Narodzenia NMP w Pyzdrach.

- **Kościół filifalny p.w. Ścięcia głowy św. Jana Chrzciciela. ul. Kaliska 31**

Wzmiankowany w 1277 r. wraz z klasztorem franciszkanów. Obecny wzniesiony po 1339 r., przebudowany w XVII w. z dostawieniem od zach. kaplicy Matki Boskiej, stanowi od pd. zamknięcie klasztoru. Ok. poł. XVIII miała miejsce gruntowna barokizacja kościoła z przebudowaniem elewacji zach. i wnętrza. Odnawiany w latach 1920, 1937. Murowany, tynkowany, jednonawowy, czteroprzęsłowy, w nawie kryty sklepieniem żaglastym z pozornymi kopułami, z prostokątnym wydłużonym dwuprzęsłowym prezbiterium. Za prezbiterium ośmiobocznie zamknięta zakrystia ze schodami prowadzącymi na piętro klasztoru. Od pn. Kaplica MB dwuprzęsłowa, kryta sklepieniem kolebkowym z lunetami. Od zach. trójkondygnacyjna wieża z ukośnie ustawionymi szkarpami zwieńczona hełmem z latarnią. Naroża korpusu od zach i wsch i pd oszkarpowane. Bryła zwarta, dwukondygnacyjna, częściowo podpiwniczona, kryta dwuspadowym dachem w nawie i niższym od korpusu wielospadowym od wsch. Elewacja zach. zbarokizowana. Wnętrze jednonawowe, z czteroprzęsłowa nawą krytą sklepieniem żaglastym z pozornymi kopułami. W budynku kościoła w pierwszym dziesięcioleciu XXI w. przeprowadzono liczne prace remontowo – konserwatorskie w tym konserwację ołtarza głównego i

bocznych (2004 r.), usunięto zasolone i zawilgocone tynki z wnętrza (2005 r.), wykonano remont dachu z impregnacją więźby(zakończony w 2012 r.). W 2015 r. wymieniona została część stolarki okiennej w części kościoła oraz klasztor W latach 2014-2016 wyremontowano i pomalowano elewacje kościoła i części budynków klasztornych.

Własność parafii p.w. Narodzenia NMP w Pyzdrach.

Dawny klasztor franciszkanów wielokrotnie niszczoney pożarami i odbudowywany. W 1864 r. nastąpiła kasata klasztoru. W latach 20. i 30. XX w. odnawiany. W 1957 r. gruntownie restaurowano skrzydło wsch, w którym obecnie mieści się muzeum. Budynek o późnogotyckiej bryle z dodanymi w kolejnych stuleciach elementami barokowymi. Zwarty, od pn-zach i pd-wsch z masywnymi szkarpami w przyziemiu, dwukondygnacyjny, z dwuspadowymi dachami. Na planie czworoboku z wirydarzem pośrodku otoczonym krużgankami. Skrzydło wsch. jednotraktowe z dużą reprezentacyjną salą od zach. sklepioną kolebkowo-krzyżowo. Skrzydło zach. z 3 prostokątnymi pomieszczeniami sklepionymi krzyżowo i kaplicą od pd. Skrzydło pn. z klatką schodową na osi i masywną szkarpą od zach. Otwory okienne i drzwiowe rozmieszczone niesymetrycznie Wnętrze wielokrotnie przebudowywane i remontowane. W krużgankach bogate polichromie częściowo odkryte podczas prac restauratorskich w 1957 r. m.in. scena św. Rocha z aniołem z pocz. XVI w., sceny z życia św. Franciszka z 1733 r. W latach 1995-1998 przeprowadzono renowację krużganków klasztornych, poddano konserwacji zachowane polichromie Adama Swacha oraz wcześniejsze z epoki gotyku i renesansu. W 2015 r. wyremontowano stropy w części korytarzy klasztornych, wymieniono pokrycie dachowe nad budynkami klasztornymi oraz wykonano drenaż opaskowy wokół ścian klasztoru i kaplicy kościelnej. Własność Gminy Pyzdry.

Od 1985 r. we wschodnim skrzydle klasztoru mieści się Muzeum Ziemi Pyzdrowskiej. W pięciu ekspozycjach muzeum znajdują się m.in. kości zwierząt prehistorycznych, zabytki archeologiczne, eksponaty dotyczące dziejów królewskiego miasta Pyzdry ze zbiorami cennych monet (brakteatów Bolesława Pobożnego i Przemysła II z 1283 r.), dokumentów (Zygmunta Starego, Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Stanisława Augusta Poniatowskiego), repliką bombardy, słupami granicznymi oraz szeroką ekspozycją etnograficzną z przedmiotami i sprzętami codziennego użytku końca XIX i początku XX w

- **Pozostałości zamku i muru miejskiego.**

Pierwszy zamek wzniesiony przed 1331 r. Ponownie zbudowany przez Kazimierza Wielkiego w 1339 r., wielokrotnie przebudowywany. W XVIII w. w ruinie. Na przełomie XVIII i XIX w. zamieniony na więzienie. Pozostałości zamku i murów zachowały się częściowo w budynku parterowego spichlerza (ul. Zamkowa 3) z pocz. XIX w., który w XX w. został rozbudowany o piętro i zmienił funkcję na młyn. W 1975 r. całkowicie przebudowano obiekt. Własność prywatna.

- **Fragment muru miejskiego**

Obecnie w stanie ruiny, pozostałości muru z ok. 1339 r., fragment zlokalizowany w podwórzu domu przy ul. Kaliskiej 36, stanowiącej własność Gminy Pызdry.

- **Dom Pl. Wolności nr 17**

Wzniesiony w latach 1768, remontowany w 1956-57. Budynek narożnikowy, usytuowany we wsch. pierzei rynku. Zbudowany na cokole z kamienia polnego, drewniany, konstrukcji sumikowo - łątkowej, tynkowany z dachem łamanym, częściowo podpiwniczony. Obiekt planie prostokąta, z sienią na skrajnej osi od

pd., od frontu z podcieniem wspartym na 4 drewnianych słupach z kostkowym kapitelem. Elewacje jedno - i dwukondygnacyjne. W części handlowej (od pn) duże otwory: okienny i drzwiowy. W części pomieszczeń parteru stropy belkowe z profilowanymi belkami. Piwnice sklepione beczkowo. W 2015 r. gmina podpisała umowę najmu z właścicielami obiektu i przekazała dom Muzeum Ziemi Pызdrskiej na cele wystawiennicze. Podjęte zostały także prace remontowe polegające na remoncie kapitalnym dawnej piekarni, stanowiącej dobudówkę do budynku głównego. Naprawiona została więźba dachowa obu obiektów. W 2016 r. Muzeum uzyskało pozwolenie na działania związane z konserwacją i remontem budynku głównego

- **Dom Pl. Wolności nr 19**

Zbudowany w końcu XVIII lub na pocz. XIX w. w zwartej zabudowie wschodniej pierzei rynku. Budynek na cokole kamiennym, konstrukcji szkieletowej o wypełnieniu glinianym. Dach dwuspadowy kryty dachówką z naczółkiem od frontu. Sklepienia w piwnicy beczkowe, stropy gliniane na belkach. Na planie wydłużonego prostokąta z sienią przelotową na skrajnej osi od pd. Szczyty oszalowane. Od frontu do wysokiego cokołu dostawione jednobiegowe schody. Stolarka drzwi wejściowych drewniana z motywem rozety z XIX w. Wnętrze wielokrotnie przebudowywane. Własność prywatna.

- **Dom ul. Kaliska 29**

Wzniesiony w k. XVIII lub 1 poł. XIX w. Murowany, w piwnicy sklepienie koszowe. Budynek na rzucie prostokąta z sienią przejazdową na osi skrajnej pd. oraz sienią mieszcząca jednobiegową klatkę schodową., dwutraktowy. Dwukondygnacyjny, kryty dachem dwuspadowym. Elewacje proste, podzielone gzymsami. W jednym pomieszczeniach pomieszczeń piętra rozety i fasety. Wnętrze wielokrotnie przebudowywane. Własność prywatna.

- **Dom ul. Kaliska 37**

Wzniesiony ok. 1830 r. W czasie II wojny światowej przebudowany na hotel. Obiekt ceglany, tynkowany, kryty dwuspadowym dachem. Budynek na planie prostokąta o zwartej dwukondygnacyjnej bryle. Podpiwniczony. Elewacje rozdzielone gzymsami, zdobione dekoracją architektoniczną z profilowanych opasek okiennych. Fasada z trójosiowym pseudoryzalitem i otworem okiennym na osi głównej zdobionym trójkątnym naczółkiem. Gzyms koronujący z kostką zębową. Wewnątrz pozostałości sztukaterii, stolarka drzwiowa płycinowa z XIX w. Własność prywatna.

- **Wiatrak holender – 1903 r., ul Wrocławska 29.**

Usytuowany na ceglany kokole, murowany, na planie koła, z klatką schodową od str. pd, w części środkowej słupy wspierające stropy i urządzenia mechaniczne. Bryła zwarta, trójkondygnacyjna, kryta dachem kopulastym. Elewacje z odcinkowo zamkniętymi otworami drzwiowymi i okiennymi. Wewnątrz częściowo zachowane urządzenia młynarskie z 1903 r. W 1974 r. przeprowadzono remont. Własność prywatna.

- **Dom ul. Zwierzyniec 6 tzw. Wójtostwo**

Zlokalizowany w zespole folwarcznym usytuowanym na pd-zach przedmieściu Pyzdr. Wieś wójtowska stanowiła podmiejski folwark. W 1807 r. Napoleon nadał wieś Wójtostwo razem z Winną Górą i majątkiem w Ratajach pod Pyzdrami generałowi Janowi Henrykowi Dąbrowskiemu. Budynek powstał w 1 poł. XIX w. jako dom zarządcy tutejszego majątku. Obiekt parterowy, częściowo murowany, częściowo z glinobitki, tynkowany, założony na planie prostokąta, parterowy ze skośnym dachem. Bryła zwarta z masywnymi przyporami od str. pn-wsch i drewnianym gankiem przed elewacją frontową. Elewacje skromne, pozbawione dekoracji architektonicznej. Wnętrze nieznacznie przebudowane. Z wyposażenia zachowana stolarka drzwiowa z klamkami, wewnętrzne łamane okiennice, podłogi drewniane taflowe, piec. W latach 90 XX w. wykonano

remont więźby dachowej oraz częściowa wymianę stolarki okiennej i drzwiowej.
Własność prywatna.

- **Zespół dworsko – parkowy Rataje**

Dwór murowany, wzniesiony w k. XIX w na podmurówce kamiennej, na rzucie wydłużonego prostokąta, z układem dwutraktowym, amfiladowym. Elewacje - frontowa z prostokątnym tarasem zasłoniętym drewnianym ażurowym zadaszeniem. W części środkowej pseudoryzalit mieszczący w parterze wejście gł. Powyżej wystawka opracowana dekoracyjnie w formy spływów wolutowych po bokach i od góry przekryta trójkątnym tympanonem Elewacja ogrodowa z prostym balkonem. Elewacje rozczłonkowane prostokątnymi otworami okiennymi z wysuniętymi parapetami i odcinkami gzymsu w formie nadokienników. Podczas remontu w latach 70 XX w. odnowiono część tynków, uproszczono formę profilowanych gzymsów, zamurowano niektóre otwory.

Do II wojny wraz z folwarkiem należał do rodziny ziemiańskiej Nelken. Następnie do lat 60 mieścił się tam Urząd Gminy, poczta, posterunek MO. Pierwotnie obok znajdował się folwark, którego zabudowania zostały zniszczone podczas wichury w l. 50. XX w.

Park o formie krajobrazowej zakomponowały z wykorzystaniem stromej skarpy, z pozostałościami alei kasztanowej. W 2004 r. przeprowadzono prace wewnątrz budynku (m.in. wymiana zniszczonej podłogi w jednym z pomieszczeń, wymiana stolarki drzwiowej w elewacji tylnej). Własność Gminy Pызdry.

6. SPODZIEWANE ZAGROŻENIA ZABYTKÓW NA OBSZARZE GMINY PYZDRY.

Najczęściej występującymi katastrofami (klęskami żywiołowymi) na terenie Polski, a więc także na terenie Gminy Pызdry są:

- **Zagrożenia naturalne (obiektywne):**

1. Powódź - w związku z lokalizacją w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Warty, wraz z ciekami Flisa oraz rzeką Prosną (lewy dopływ Warty), w okresie wzmożonych opadów atmosferycznych i roztopów wiosennych może wystąpić zagrożenie powodziowe
2. Huragan, wichury, trąby powietrzne - na terenie gminy odnotowano kilka silnych wiatrów, jednak występują sporadycznie nie niosą w sobie dużego niebezpieczeństwa.
3. Wyładowania atmosferyczne – istnieje niebezpieczeństwo pożaru w wyniku wyładowań atmosferycznych. Zabezpieczenie stanowią tu odgromniki oraz instalacje przeciwpożarowe;
4. Upały i mrozy - tego rodzaju zagrożenia nie stanowią realnego niebezpieczeństwa dla obiektów zabytkowych.

- **Zagrożenia wywołane przez człowieka (subiektywne):**

1. Kradzieże - gromadzone w obiektach zabytkowych eksponaty, posiadają wielką wartość kulturową i mogą przynieść znaczne korzyści dla złodzieja;
2. Włamania - ten rodzaj zagrożenia jest bardzo realny. Obiekty są usytuowane na dużej przestrzeni (brak ochrony) są narażone na tego typu zdarzenia. Konieczna jest zmiana systemu ochrony, wsparcie jej systemami elektronicznymi wraz z możliwością udzielenia realnej pomocy z zewnątrz (policja, grupy interwencyjne).
3. Zakłócanie porządku publicznego - w trakcie imprez plenerowych, gromadzących jednorazowo większą liczbę osób lub w czasie zwiedzania obiektów możliwe są tego typu zdarzenia. Obecność w tym czasie na miejscu pracowników ochrony oraz współpraca z Policją może skutecznie tego typu zdarzeniom zapobiegać, a w przypadku ich wystąpienia pozwoli na skuteczną interwencję sił porządkowych. Istnieje również możliwość dewastacji obiektów zabytkowych;
4. Wandalizm, niszczenie mienia - jest to realne zagrożenie wynikające również z faktu rzeczywistej dostępności obiektów zabytkowych.

Przeciwdziałać tego typu zagrożeniom powinni mieszkańcy danej miejscowości lub osoby zwiedzające, Rady Sołeckie oraz organizacje społeczne.

zalanie, podtopienia – mogą wystąpić;

awarie obiektów hydrotechnicznych – mogą wystąpić

pożary – mogą wystąpić;

akty terrorystyczne – mogą wystąpić;

katastrofy budowlane związane z:

1) wybuchem gazu – mogą wystąpić;

2) osunięciem gruntu – nie występuje? występuje? może wystąpić?

3) osunięciem stropów-występują? mogą wystąpić?

4) naruszeniem ważnych elementów konstrukcyjnych budynku-występują?

konflikt zbrojny – położenie zabytków w pobliżu strategicznych celów

wojskowych – nie występuje

P - pożar

Z - zalanie, podtopienie,

H - huragan , silna wichura,

T - zagrożenia terrorystyczne,

CH - zagrożenie chemiczne,

W - zagrożenia wojenne

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	NR REJ. ZABYTKÓW	RODZAJE ZAGROZEŃ					
				P	Z	H	T	CH	W
1.	Pyzdry	historyczny układ urbanistyczny miasta Pyzdry	795/Wlkp/A z 28.05.2010	x	x	x	x	x	x
2	Pyzdry	kościół par. p.w. Narodzenia NMP, ul. Farna	kl.IV-73/34/58 z 3.10.1958	x	x	x	x	x	x
3	Pyzdry	zespół klasztorny franciszkanów, ul. Kaliska: - kościół p.w. Ścięcia Głowy św. Jana - klasztor	kl.IV-73/35/58 z 3.10.1958:	x	x	x	x	x	x
4	Pyzdry	pozostałości zamku i muru miejskiego,	120/A z 1.06.1968	x	x	x	x	x	x

5	Pyzdry	ul. Kaliska 36, pozostałości murów miejskich	1595 z 10.09.1974	x	x	x	x	x	x
6	Pyzdry	ul. Kaliska 29, dom, ,	412/154 z 9.01.1989	x	x	x	x	x	x
7	Pyzdry	ul. Kaliska 37, dom	504/245 z 4.05.1994	x	x	x	x	x	x
8	Pyzdry	Pl. Wolności 17, dom	kl.IV-73/89/56 z 30.07.1956	x	x	x	x	x	x
9	Pyzdry	Pl. Wolności 19 dom	960/A z 5.03.1970	x	x	x	x	x	x
10	Pyzdry	dom, ul. Zwierzyniec 6 (Wójtostwo)	449/190 z 19.09.1990	x	x	x	x	x	x
11	Pyzdry	wiatrak holender, ul. Wrocławska	450 z 1.02.1969	x	x	x	x	x	x
12	Rataje	zespół dworski, ..: dwór, park	387/129 z 2.09.1985:	x	x	x	x	x	x

7. OCHRONA ZABYTKÓW NA WYPADEK SYTUACJI KRYZYSOWYCH W CZASIE POKOJU - PROCEDURY POSTĘPOWANIA

7.1 POŻAR

Procedura postępowania w razie pożaru jest określona w Instrukcjach i planach ochrony przeciwpożarowej, które winny posiadać jednostki organizacyjne będące właścicielami obiektów zabytkowych.

Szczególnie istotnym elementem, który musi być uwzględniony w zabezpieczeniu przeciwpożarowym obiektów zabytkowych i w prowadzeniu akcji ratowniczo - gaśniczej w razie pożaru jest priorytet zabezpieczenia i ratowania obiektów wpisanych do rejestru zabytków lub będących w trakcie procedury wpisu w taki sposób, aby podlegały one szczególnej ochronie, zaraz po przedsięwzięciach służących ochronie życia ludzkiego b.

Do takich przedsięwzięć należy w szczególności:

1. Zabezpieczenie ognioochronne obiektów drewnianych i elementów konstrukcyjnych z drewna.
2. Utrzymanie w sprawności i sprawdzenie działania sygnalizacji alarmu przeciwpożarowego i monitoringu jeśli taki funkcjonuje.

3. zapewnienie sprawności, gotowości umiejętności obsługi podręcznego sprzętu gaśniczego.
4. przygotowanie do własnych działań ratowniczych w oparciu o grupę zabezpieczającą - ratowniczą i sprzęt podręczny, która będzie szkolona z elementami ćwiczeń praktycznych.
5. w razie wybuchu pożaru podjęcie próby lokalizacji źródła ognia i jego stłumieniu w zarodku przy pomocy podręcznego sprzętu gaśniczego, zamykania dopływu świeżego powietrza (tlenu), wyłączeniu zasilania.
6. zabezpieczenie na miejscu lub demontaż i wynoszenie cennych i palnych elementów wyposażenia architektonicznego (np. zdobionych drzwi, itp.) z wykorzystaniem pracowników znajdujących się w obiektach zabytkowych.
7. Po przybyciu jednostki ratowniczo - gaśniczej Państwowej Straży Pożarnej, podporządkowanie wszystkich działań dowódcy akcji oraz udzielanie pomocy i niezbędnych informacji.
8. Czuwanie nad zachowaniem szczególnej ostrożności podczas gaszenia pomieszczeń o bogatym wystroju architektonicznym i plastycznym.
9. Uczestniczenie w dokumentowaniu działań i strat, ustaleniu przyczyn pożaru i podejmowaniu działań zabezpieczających po pożarze.
10. Po zakończeniu akcji ratowniczo - gaśniczej, zabezpieczenie i przeszukanie pogorzeliska, poinformowanie Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Burmistrza Pyzdr o stratach, szkodach i ewentualnych potrzebach pomocy, na „formularzu zgłoszenia strat o zabytkach”.
11. Przystąpienie do prac zabezpieczających i konserwatorskich celem przywrócenia poprzedniego stanu obiektów.
12. W razie potrzeby wprowadzenie zmian i uzupełnień aktualizacyjnych do "Planu ochrony zabytków Gminy Pyzdry na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych" .

7.2 PODTOPIENIA I ZALANIA.

Podtopienia i miejscowe zalania mogą wystąpić w związku z długotrwałymi i intensywnymi opadami deszczu. Zjawiska te mają miejsca szczególnie w okresie jesiennym oraz wiosennym. Podtopienia i miejscowe zalania mogą również wystąpić wiosną w czasie szybkiego topnienia pokrywy śnieżnej. Zjawiska te powodują podniesienie poziomu wód gruntowych i zwiększone zwilgocenie fundamentów oraz piwnic. Braki w drożności kanałów burzowych i zewnętrznej instalacji przeciwdeszczowej obiektów budowlanych powodują wycieki i miejscowe zalania ścian, stropów itp.

Podobne skutki może spowodować awaria sieci wodociągowo - kanalizacyjnej i centralnego ogrzewania. Zalania budynków od góry mogą nastąpić w razie łącznego wystąpienia silnej wichury i ulewy, najczęściej podczas burzy, jeśli dojdzie do zerwania części lub całości pokrycia dachu. Na terenie gminy, obiekty zabytkowe są w narażone na podtopienie czy zalanie obiektu zabytkowego od góry.

W celu zminimalizowania ewentualnych strat, należy podjąć następujące działania polegające na:

1. Obserwowaniu zjawisk pogodowych i analizowaniu prognoz krótkoterminowych oraz długoterminowych.
2. Utrzymaniu łączności i wymianie informacji ze Stanowiskiem Kierowania OC
3. Przestrzeganiu terminów i rzetelności wykonywania przeglądów i remontów instalacji i urządzeń wodno - kanalizacyjnych oraz założenia rynien na budynkach , instalacji odgromowej a także kanalizacji przeciwdeszczowej.
4. Aktualizowaniu składu, szkoleniu i utrzymaniu w gotowości do działania grupy zabezpieczająco - ratowniczej utworzonej przy obiekcie zabytkowym. (zadania właściciela lub użytkownika obiektu zabytkowego).
5. Wytypowaniu miejsc najbardziej zagrożonych podtopieniem (zalaniem) w przypadku obfitych i długotrwałych opadów,
6. Sprawdzeniu szczelności, zamocowaniu zamknięć drzwi, okiennic, okien i usunięciu występujących braków i uszkodzeń.
7. Przygotowanie materiałów, narzędzi i urządzeń do ratowania i doraźnego usuwania uszkodzeń w razie zalania z innych przyczyn -takich jak: łopaty, kilofy, łomy, piły ręczne i spalinowe, siekiery, podnośniki hydrauliczne, wózki, drabiny, młoty i młotki, gwoździe, deski, krokwie, łaty, palety, płyny, folie budowlane, taśmy uszczelniające, papę, liny, sznurek, blachę ocynkowaną, rury PCV - o różnych profilach złączki, uszczelniacze bitumiczne, materiały szybkowiązące, szmaty, pakuły, wiadra, kotły i inne zbiorniki na wodę, pompy, nożyce do cięcia blachy, węże do wody, buty gumowe, rękawice ochronne, peleryny , zapasy żywności i wody pitnej i do celów higienicznych, środków opatrunkowych mi dezynfekcyjnych, podręcznego sprzętu oświetleniowego (latarki, lampy naftowe i świece.) itp.,
8. Utrzymywaniu w gotowości i przygotowaniu do uruchomienia awaryjnego zasilania i oświetlenia zastępczego, wyłączeniu zasilania energetycznego w obiektach - pomieszczeniach które ulegają zalaniu bądź zostały zalane.
9. Usunięciu z otoczenia budynków przedmiotów mogących być zabranymi przez wodę (ławki, tablice informacyjne, kosze na śmieci itp.)

10. Prowadzeniu działań ratowniczych własnymi siłami (grupami zabezpieczenia i ratownictwa utworzonymi przy obiektach zabytkowych) w zależności od sytuacji i w razie potrzeby organizowania i wyposażania sił wsparcia.

11. Dokumentowaniu strat i prowadzonych działań, prowadzonych wstępnych prac doraźnie zabezpieczających zabytki przed dalszym zniszczeniem, katastrofą budowlaną itp. w miejscach uszkodzeń.

12. Osuszeniu i wietrzeniu pomieszczeń, sprzątaniu i wywózce śmieci i zniszczonych elementów.

13. Prowadzeniu oceny i wyceny strat, przy udziale uprawnionego rzeczoznawcy, informowaniu organów założycielskich i Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, także Burmistrza Gminy o stratach (formularz zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy rzeczowej, specjalistycznej i finansowej.

14. Opracowaniu wniosków i aktualizowaniu planu ochrony zabytków.

7.3 WYSTĄPIENIE KATASTROFALNYCH ZJAWISK ATMOSFERYCZNYCH.

Warunkami takimi na terenie Polski, a tym samym na terenie Gminy Pызdry mogą być w szczególności huraganowe wiatry pochodzenia burzowego lub wynikające z przechodzenia frontów atmosferycznych i anomalii pogodowych związanych z ociepleniem klimatu. Mogą im towarzyszyć, w zależności od pory roku gwałtowne ulewy, gradobicia, śnieżyce lub pojawiające się w związku ze zjawiskiem ocieplenia klimatu trąby powietrzne..

W przypadku bezpośredniego zagrożenia lub wystąpienia wwym. zjawisk będą wykonywane następujące czynności:

1. Śledzenie komunikatów w środkach masowego przekazu,
2. Zaktualizowanie oceny stanu zagrożenia zabytkowych obiektów, ich stanu technicznego, stanu otaczającego drzewostanu, oraz drzew stanowiących pomniki przyrody,
3. Sprawdzenie stanu obecności pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem członków grup zabezpieczenia i ratownictwa zabytków,
4. Powiadomienie pracowników o zagrożeniu i zapewnieniu dojazdu osób niezbędnych do prac zabezpieczających i akcji ratowniczej,
5. Ograniczenie działalności jednostki w zależności od sytuacji i ostrzeżenie przebywających gości o zagrożeniu i zasadach postępowania w razie katastrofy,
6. Sprawdzenie stanu zabezpieczenia w środki materiałowe i techniczne, wodę pitną, żywność, medykamenty itp. Do funkcjonowania jednostki prowadzącej

- akcję ratowniczą i udzielania pierwszej pomocy, dokonanie niezbędnych uzupełnień,
7. Przygotowanie zabytkowych obiektów do funkcjonowania w warunkach ograniczonej ilości pracowników, utrudnień w komunikacji, łączności, dostawach wody, energii, gazu i zaopatrzenia,
8. Zamknięcie (zaryglowania) i w miarę potrzeb dodatkowe zabezpieczenie zagrożonych otworów drzwiowych i okien (workami z piaskiem, ekranami, zaporami itp.)
9. Usunięcie z terenu przedmiotów nie przytwierdzonych trwale do podłoża mogących ulec przemieszczeniu,
10. Odsunięcie od okien cennych przedmiotów, w tym eksponatów i wyposażenia, przeniesienie ich w bezpieczne lub dosunięcie (dostawienie) do ścian, zabezpieczenie przed przesunięciem i okrycie osłonami (folią, brezentem itp.)
11. Reagowanie na działanie czynników niszczących i prowadzenie akcji ratowniczej wydzielonymi siłami grupy zabezpieczająco - ratowniczej,
11. Organizowanie dodatkowego wsparcia dla sił prowadzących działania ratownicze,
12. Alarmowanie w razie potrzeby Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego a także specjalistycznych sił ratowniczych (PSP, OSP itp.),
13. Organizowanie pierwszej pomocy dla osób poszkodowanych w czasie katastrofy i akcji ratowniczej, alarmowanie w razie potrzeby sił ratownictwa medycznego,
14. Zabezpieczenie uszkodzonych obiektów i elementów przed dalszą destrukcją,
15. Usuwanie zniszczonych, nieprzydatnych elementów, połamanych drzew, wywóz gruzu, śmieci itp.,
16. Dokonywanie oceny i szacowania strat, przy pomocy uprawnionego rzeczoznawcy,
17. dokumentowanie strat i prowadzonych działań ratowniczych i zabezpieczających,
18. Informowanie organu założycielskiego, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Burmistrza Gminy o poniesionych stratach (na formularzu zgłoszenia strat), podjętych działaniach i o ewentualnych potrzebach pomocy,
19. Przywrócenie stanu utrzymania zabytków sprzed katastrofy,
20. Opracowanie wniosków i aktualizacja planu ochrony zabytków.

7.4 ZAGROŻENIE ŚRODKAMI BIOLOGICZNYMI, CHEMICZNYMI I PROMIENIOTWÓRCZYMI

Skażenia środkami toksycznymi mogą wystąpić na skutek katastrof komunikacyjnych na przebiegających w pobliżu szlakach drogowych, a także w wyniku ataku zbrojnego lub terrorystycznego z użyciem broni chemicznej lub biologicznej. Zagrożenie środkami promieniotwórczymi może mieć takie same źródła lub być skutkiem awarii w nawet odległych elektrowniach atomowych lub zakładach wykorzystujących w produkcji substancje promieniotwórcze.

Sygnał alarmowy w przypadku zagrożenia może być nadany w systemie OC, Zarządzania Kryzysowego, przez radio, TV, telefon, fax., syreny alarmowe, ruchome środki nagłaśniające lub inny wewnętrzny system informacji i ostrzegania.

W razie zagrożenia bądź ataku podjęte będą następujące działania:

1. Włączenie odbiorników PR i TV na program lokalny i śledzenie sygnałów ostrzegawczych z Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,
2. Zawiadomienie pracowników oraz innych osób przebywających w obiektach zabytkowych o zagrożeniu i ich wyprowadzeniu z przewidywanego rejonu największego zagrożenia, w kierunku pod wiatr od spodziewanego kierunku zagrożenia, a ze strefy skażonej poprzecznie do kierunku wiatru, unikanie jakiegokolwiek zetknięcia się z opadami radioaktywnymi, skażonym terenem lub przedmiotami,
3. Zachowanie spokoju, rozwagi i przeciwdziałanie przejawom samowoli i paniki,
4. Wyłączenie urządzeń wentylacyjnych i klimatycznych, zamknięcie i uszczelnienie okien, drzwi i otworów wentylacyjnych, okrycie folią zabytków, sprzętów i wyposażenia,
5. Przygotowanie podręcznych środków ochronno - ratowniczych i odtrutek jak maski przeciwgazowe i przeciwpyłowe, maseczki z tkaniny, okulary ochronne, wilgotne tampony, płaszcze i rękawice ochronne, buty gumowe, nakrycia głowy, gaza, wata, woda, kwas octowy, woda utleniona, oliwa jadalna, olej parafinowy, spirytus, mydło i środki piorące, wiadra, szczotki, odkurzacze,
6. Wykonywanie poleceń osób i organów kierujących akcją ratowniczą,
7. Zgromadzenie w szczelnych opakowaniach i pomieszczeniach zapasów wody pitnej i żywności, a w razie bezpośredniego zagrożenia, powstrzymanie się od spożywania posiłków, napojów, palenia tytoniu i wykonywania prac wymagających dużego wysiłku fizycznego,
8. Wyprowadzanie ludzi z rejonów i pomieszczeń skażonych do bezpiecznych uszczelnionych pomieszczeń, miejsc i ukryć,

9. Organizowanie pierwszej doraźnej pomocy dla osób poszkodowanych,
10. W miarę potrzeby - wezwanie służb ratowniczych poprzez Stanowisko Kierowania OC lub Policję oraz udzielanie im pomocy,
11. Do odwołania alarmu nie opuszczanie uszczelnionych pomieszczeń, nie podchodzenie do okien, drzwi i otworów wentylacyjnych,
12. Rozpoczęcie zabiegów sanitarnych, odkażania i dezynfekcji osób poszkodowanych po przeniesieniu do miejsc bezpiecznych w następującej kolejności:
 - a) zdjęcie z poszkodowanego odzieży, butów i innych przedmiotów osobistych,
 - b) umieszczenie zdjętych rzeczy i przedmiotów osobistych w specjalnych zamkniętych workach i ich pozostawienie w strefie skażenia, jako materiałów niebezpiecznych,
 - c) usunięcie zanieczyszczeń za pomocą środków podręcznych (tamponu, chusteczki, itp.),
 - d) umycie miejsc skażonych dużą ilością ciepłej wody z dodatkiem mydła lub łagodnych detergentów, pod łagodnym ciśnieniem ze zwróceniem szczególnej uwagi na oczy, błony śluzowe, fałdy skóry, pachwiny itp. (oczy przemywać samą wodą),
 - e) stosowanie środków odkażających - przy skażeniu środkami paraliżującymi, parzącymi i duszącymi, do mycia stosować 5% roztwór podchlorynu wapnia, przy łzawiących - wody z szarym mydłem, przy skażeniach środkami biologicznymi i radiologicznymi - mycie mydłem i wodą całego ciała,
13. Przystąpienie do wietrzenia, odkażania i dezaktywacji pomieszczeń niezwłocznie po odwołaniu alarmu
14. Usunięcie niepotrzebnych, skażonych przedmiotów i materiałów
15. Wykorzystywanie środków ochrony osobistej
16. W razie potrzeby wezwanie specjalistycznych sił ze sprzętem, toksykologa
17. Określenie strat i szkód i powiadomienie organu założycielskiego oraz Burmistrza Gminy Pyzdry,
18. Doprowadzenie obiektów, terenu i wód do stanu wyjściowego,
19. Odtworzenie niezbędnych zapasów,
20. Wykorzystanie doświadczeń praktycznych do aktualizacji planu ochrony zabytków.

7.5 KATASTROFA BUDOWLANA, TECHNICZNA, KOMUNIKACYJNA LUB ZNISZCZEŃ OBIEKTÓW BUDOWLANYCH I INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Katastrofa budowlana (niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części) lub miejscowe zniszczenia w obiektach na obszarze gminy mogą być powodowane:

1. Wybuchem gazu lub innych paliw, substancji łatwopalnych oraz materiałów niebezpiecznych przewożonych taborem po szlakach komunikacyjnych na terenie gminy,
2. Rozszczelnieniem instalacji wewnętrznych (gazowej, CO, wodociągowo - kanalizacyjnej),
3. Osunięciem stropów,
4. Tąpnięciem gruntu,
5. Naruszeniem ważnych elementów konstrukcyjnych budynków,
6. Osuwiskami i rozmyciem gruntu w miejscowościach usytuowania budynków (przy rozlewiskach, miejscach prac ziemnych),
7. Jako skutki wtórne katastrofy lotniczej.

Katastrofa budowlana lub techniczna może wystąpić samoistnie, na skutek działania przyrody lub może być wynikiem błędu w sztuce budowlanej, zaniedbania lub zaniedbań w konserwacji budynków, działania sił niszczących uruchomionych przez człowieka, katastrof komunikacyjnych itp. W razie bezpośredniego zagrożenia katastrofą budowlaną lub techniczną bądź ich nagłego wystąpienia podjęte zostaną następujące działania:

1. Powiadomienie kierownictwa obiektów i pracowników o zagrożeniu lub zdarzeniu,
2. Zorganizowanie wyprowadzenia ludzi z zagrożonego rejonu,
3. Doraźne zabezpieczenie zagrożonych miejsc,
4. Wyłączenie głównych instalacji w budynku (elektrycznej, gazowej, wodnej i CO),
5. Zaalarmowanie w razie potrzeby służb porządkowych i ratowniczych (Policja, Państwowa Straż Pożarna, Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego),
6. Zabezpieczenie terenu katastrofy i niedopuszczanie osób postronnych,
7. Wykonywanie poleceń oraz udzielanie informacji i pomocy kierującemu akcją ratowniczą,
8. Udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym,
9. Ratowanie cennych elementów wystroju architektonicznego i zabytkowego wyposażenia

10. Zabezpieczenie miejsca katastrofy i uszkodzonych fragmentów budowli przed dalszą destrukcją i niszczącym wpływem warunków atmosferycznych,
11. Dokumentowanie strat i przeprowadzonych działań,
12. Wstępna ocena szkód i strat,
13. Informowanie organu założycielskiego, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz Burmistrza Gminy Pызdry o poniesionych stratach i szkodach (na formularzu zgłoszenia strat), o potrzebach pomocy materialnej i eksperckiej,
14. Stopniowe przywracanie stanu wyjściowego poprzez usuwanie zniszczeń i przystąpienie do prac remontowych,
15. Wprowadzenie niezbędnych korekt i uzupełnień do planu ochrony zabytków.

7.6 ZAGROŻENIE ATAKIEM TERRORYSTYCZNYM.

Terroryzm polega na przemyślanym i skrytym zastosowaniu środków przemocy w celu wywołania strachu, paniki oraz spowodowania strat ludzkich i zniszczeń określonych obiektów i wyposażenia, dla osiągnięcia celów politycznych, ekonomicznych, militarnych lub społecznych. Akty terrorystyczne mają często podłoże etniczne, kulturowe lub religijne. Akty terrorystyczne mogą mieć formę rzeczywistą lub pozorowaną i przejawiać się w postaci rzeczywistego zagrożenia atakiem bądź powiadamiania przez sprawców o zagrożeniach (podłożeniu ładunku wybuchowego itp.) celem zastraszenia określonych organów i społeczności.

Najczęściej spotykane rodzaje ataków terrorystycznych to:

1. Podkładanie w miejscach zgromadzeń publicznych, przebywania ważnych osób itp. ładunków wybuchowych.
2. Atakowanie ważnych obiektów środkami wybuchowymi lub zapalającymi.
3. Zamachy na ważne osobistości z użyciem broni.
4. Rozpylanie lub rozlewanie niebezpiecznych substancji chemicznych, biologicznych lub promieniotwórczych.
5. Zakażenie ujęć wodnych lub żywności.
6. Wysyłanie lub dostarczenie (doręczenie) przesyłek zawierających niebezpieczne ładunki lub substancje.
7. Zajmowanie ważnych budynków lub innych reprezentacyjnych obiektów użyteczności publicznej.
8. Zajmowanie i wykorzystywanie dla własnych celów zabytków i miejsc kultu religijnego podlegających ochronie, połączenie często z aktami wandalizmu i grabieży.

9. Celowe uszkodzenia instalacji i urządzeń mających wpływ na bezpieczeństwo osób i mienia.

10. Urowadzenia osób w celu zastraszenia lub wymuszenia okupu.

Prawie wszystkie spośród wyżej wymienionych rodzajów ataków terrorystycznych mogą wystąpić w warunkach funkcjonowania niektórych obiektów zabytkowych, narażając na niebezpieczeństwo ludzi tam przebywających. W razie organizowania w obiektach imprez lub uroczystości i innych przedsięwzięć z udziałem ważnych osobowości (polityków, twórców kultury itp.) - skupiających większe ilości osób - obowiązuje zachowanie szczególnej ostrożności i czujności przez wszystkich uczestników i pracowników oraz stosowanie się do poleceń organów odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i udzielanie im niezbędnej pomocy.

Na wypadek zagrożenia bezpośrednim napadem terrorystycznym lub w razie podłożenia niebezpiecznego ładunku na terenie obiektów zostaną podjęte następujące działania:

1. Utrzymanie w stałej gotowości systemu, personelu i urządzeń lub w razie podłożenia osób i mienia w obiektach tych dozoru wewnętrznego, monitoringu i ochrony zewnętrznej oraz alarmowania, łączności i powiadamiania o zagrożeniach,
2. Prowadzenie szkoleń i sprawdzianów pracowników,
3. Wnikliwa i dyskretna kontrola dostępu osób z zewnątrz na teren obiektów w szczególności w przeddzień i w dniu spotkań z udziałem osobistości ze świata polityki, kultury, nauki itp. oraz przy okazji organizacji imprez z udziałem większej ilości osób,
4. Sprawdzenie czy w pomieszczeniach oraz miejscach ogólnodostępnych nie znajdują się przedmioty nie stanowiące ich stałego wyposażenia lub pozostawienia przez osoby przebywające w obiektach,
5. Zwrócenie uwagi na ślady przemieszczenia oraz zmiany w wyglądzie przedmiotów i urządzeń oraz na wszelkie dodatkowe dźwięki i sygnały nieznanego pochodzenia,
6. Przyjęcie zawiadomienia o podłożeniu ładunku lub zlokalizowanie niebezpiecznego przedmiotu, ze zwróceniem uwagi na ustalenie miejsca położenia, opisu ładunku (przedmiotu), rodzaju, siły i czasu rażenia, numeru telefonu i podstawowych danych osoby zgłaszającej (imię i nazwisko, adres) źródła uzyskania informacji (bezpośredniego lub pośredniego),

7. Powiadomienie przez osobę, która zauważyła przedmiot niewiadomego pochodzenia lub przyjęła zawiadomienie o podłożeniu ładunku dyrektora, kierownika jednostki,
8. Zaalarmowanie dyżurnego Komendy Policji o zgłoszeniu podłożenia ładunku wybuchowego lub zauważeniu podejrzanego przedmiotu, z podaniem danych i numeru telefonu i odnotowanie imiennego potwierdzenia zgłoszenia,
9. Zarządzenie i zorganizowane przeprowadzenie ewakuacji osób i personelu z zagrożonego obiektu lub obszaru,
10. Uniemożliwienie dostępu osobom postronnym,
11. W miarę możliwości sprawdzenie wiarygodności przyjętego zgłoszenia bez zbliżania się do niebezpiecznego ładunku (przedmiotu) lub miejsca gdzie się on znajduje,
12. Zapobieganie przejawom dezinformacji, szerzenia strachu lub paniki, izolowanie osób utrudniających akcję rozpoznawczo - ratowniczą,
13. Przekazanie informacji i udzielanie pomocy siłom interwencyjnym Policji, ze zwróceniem szczególnej uwagi na lokalizację niebezpiecznych przedmiotów newralgicznych punktów obiektu oraz podjęte dotychczas działania,
14. Wykonywanie poleceń kierującego akcją, w tym podejmowanie kolejnych działań w zakresie ewakuacji osób, mienia i udzielanie pierwszej pomocy osobom poszkodowanym, z w razie potrzeby korzystanie z pomocy wyspecjalizowanej jednostki ratowniczej,
15. Udzielenie pomocy policji w ustaleniu przyczyn, przebiegu i sprawców zdarzenia oraz w sporządzeniu protokołu,
16. Powiadomienie o zdarzeniu organu założycielskiego i Burmistrza Gminy Pызdry a w razie strat w zabytkach również Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (na formularzu zgłoszenia strat w zabytkach) i ewentualnych potrzebach pomocy
17. Wprowadzenie stosownych zmian i uzupełnień do planu ochrony zabytków, z wykorzystaniem uzyskanych doświadczeń i wniosków
18. dokumentowanie przebiegu zdarzenia i szacowanie ewentualnych strat

W razie otrzymania niebezpiecznej przesyłki będą podjęte następujące działania:

1. Powstrzymanie się od otwierania (naruszenia) przesyłki lub potrząsania nią i pozostawienie jej na miejscu w miarę możliwości w zamkniętym pojemniku lub torbie plastikowej bądź przykrywając przesyłkę folią, papierem,
2. Obserwowanie czy z przesyłki nie wydobywa się jakaś substancja lub podejrzane dźwięki,

3. Opuszczenie, zamknięcie drzwi i okien oraz odizolowanie od ruchu osób pomieszczenie i obiektu w którym znajduje się przesyłka,
4. Wyłączenie urządzeń wentylacyjnych i klimatyzacji w obiekcie,
5. Zawiadomienie Policji i w razie potrzeby specjalistycznych służb ratowniczych (ratownictwa chemicznego, medycznego itp.),
6. Dokładne umycie rąk mydłem i letnią wodą unikając dotykania twarzy, lub w razie potrzeby umycia mydłem i wodą pod prysznicem całego ciała przez osoby, które zetknęły się z przesyłką i ewentualne ich zbadanie i udzielenie pierwszej pomocy ,
7. Zdjęcie i zamknięcie w szczelnie zamkniętych torbach (pojemnikach) części ubioru i obuwia, które mogą mieć styczność z niebezpieczną substancją i ich przekazanie odpowiednim służbom,
8. W razie rozsypania substancji przykrycie jej papierem lub folią (bez jej przemieszczania, zmiatania, zgarniania itp.),
9. Sporządzenie listy osób mogących mieć styczność z przesyłką i udostępnienie jej Policji i służbie medycznej,
10. Wprowadzenie środków ostrożności w postępowaniu z przesyłkami z zewnątrz w szczególności poprzez:
 - a) wyznaczenie i przeszkolenie osób upoważnionych do przyjmowania i otwierania przesyłek oraz powiadamianie w razie potrzeby kierownictwa bądź właściciela obiektu i służb ratowniczych
 - b) wydzielenie i wyposażenie pomieszczenia do przyjmowania przesyłek, wyposażenie w worki foliowe, rękawice i okulary ochronne itp.),
 - c) zwrócenie uwagi na sposób zaadresowania przesyłki, w szczególności otrzymanej z zagranicy lub adresowanej do rąk własnych kierownictwa lub innych ważnych osób przebywających w obiekcie, posiadającej błędy w adresowaniu, brak stempla poczty lub jego niezgodność z adresem zwrotnym, nietypowy wygląd lub wymiary itp.

7.7 AKTY WANDALIZMU.

Akty wandalizmu w obiektach zabytkowych mogą wystąpić zarówno w czasie pokoju jak i podczas działań wojennych. Mogą mieć charakter celowy lub niezamierzony wynikający z niewiedzy, niefrasobliwości lub niedbalstwa bądź nieodpowiedzialnym zachowaniem grupy lub jednostek. Mogą też być skutkiem niewłaściwie prowadzonych prac remontowo - budowlanych, instalacyjnych lub porządkowych. Akty wandalizmu mogą też przybrać postać zanieczyszczenia wód, niszczenia urządzeń wodnych i parkowych, niszczeniu lub uszkodzeniu elementów ogrodzenia, oświetlenia i małej architektury - w połączeniu z

uszkodzeniem elewacji, wybijaniu okien, wrywaniu lub wyważaniu drzwi, wymontowywaniu lub tłuczeniu detali architektonicznych i innych elementów wystroju pomieszczeń (zabrudzenie podłóg, ścian i sufitów itp.).

W razie zagrożenia aktami wandalizmu lub zaistnienia takich zdarzeń będą podjęte następujące działania:

1. Zaostrzenie kontroli osób przybywających i przebywających w obiektach i zamknięcie dostępu dla osób postronnych.
2. Zabezpieczenie miejsca zdarzenia przed osobami trzecimi nie ruszanie, nie dotykanie miejsc i detali, nie sprzątanie, nie wykonywanie żadnych czynności mogących spowodować zacieranie śladów,
3. Zaalarmowanie Policji i innych służb porządkowych,
4. Ograniczenie ruchu pracowników i gości na terenie obiektu,
5. Udzielanie informacji i pomocy organom prowadzącym postępowanie i służbom ratowniczym, w tym w ustaleniu sprawców zdarzenia i poszukiwaniu utraconych - skradzionych przedmiotów lub elementów, między innymi poprzez udostępnianie dokumentacji opisowej i fotograficznej,
6. Zapobieganie rozprzestrzenianiu się (powiększaniu) zniszczeń lub uszkodzeń,
7. Dokumentowanie zdarzenia oraz zniszczeń i uszkodzeń, dokonanie wstępnej oceny i szacowania strat,
8. Ppowiadomienie organu założycielskiego, Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków i Burmistrza Gminy Pызdry o zdarzeniu i poniesionych stratach (na formularzu zgłoszenia strat w zabytkach) oraz ewentualnych potrzebach pomocy,
9. Przystąpienie do przywrócenia stanu poprzedniego zniszczonych lub uszkodzonych zabytków (prace zabezpieczające i konserwatorskie),
10. Powrót do normalnego funkcjonowania obiektów,
11. Wprowadzenie niezbędnych korekt (uzupełnień) do planu i systemu ochrony.

8. OCHRONA ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO.

Zabytki nieruchome rozmieszczone na terenie Gminy Pызdry w razie niebezpieczeństwa wybuchu konfliktu zbrojnego będą utrzymywane w sprawności technicznej z równoczesnym ograniczeniem ich funkcji użytkowych, stosownie do decyzji organu założycielskiego w zakresie funkcjonowania instytucji w czasie wojny. Główny wysiłek kierownictwa i pracowników obiektów zabytkowych będzie nakierowany na zgromadzenie i zabezpieczenie materiałowo - techniczne prac przygotowawczych mających na celu

odpowiednie zabezpieczenie, w pierwszej kolejności, najcenniejszych zabytków nieruchomych tj. obiektów wpisanych do rejestru zabytków, a w szczególności najbardziej wartościowych elementów.

Wszystkie obiekty zabytkowe i obszary (parki) podlegają:

1. Ochronie w ramach prac przygotowawczych.
2. Sprawdzeniu i uzupełnieniu ewidencji i dokumentacji technicznej, budowlanej i konserwatorskiej - opisowej, rysunków technicznych i fotografii stanu aktualnego, w tym kopii kart ewidencyjnych zabytków oraz przygotowaniu ukrycia i zabezpieczenia tej dokumentacji, w ramach zabezpieczenia archiwum jednostki przed ewentualnym zniszczeniem lub kradzieżą.
3. Przygotowaniu i zorganizowaniu określonej ilości znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej z materiałami i narzędziami do ich przymocowania oraz określeniu sił i czasu wykonania.
4. Przygotowaniu wykonawców sprzętu i narzędzi oraz zaplanowaniu dostaw materiałów do wykonywania prac techniczno - zabezpieczających najbardziej cenne elementy wystroju architektonicznego oraz demontażu i ukrycia najbardziej zagrożonych detali.
5. Wydzieleniu i przeszkoleniu grupy zabezpieczenia i ratownictwa zabytków nieruchomych oraz zapewnienie jej właściwego wyposażenia i gotowości powiadamiania, dowozu, zabezpieczenia itp.).
6. Wyborze i zaangażowaniu konsultanta (architekta, konserwatora zabytków nieruchomych) do nadzorowania prac zabezpieczających ratowniczych i ewentualnej oceny strat.
7. Prowadzeniu monitoringu zagrożeń we współdziałaniu z organami obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego i w oparciu o komunikaty i sygnały ostrzegawcze krajowego i lokalnego systemu ostrzegania.
8. Przeszkoleniu obsad obiektów z zakresu znajomości sygnałów alarmowych i sposobu postępowania (procedur) na wypadek zagrożeń wynikających z sytuacji militarnej i przewidywanych działań zbrojnych w rejonie gminy.
9. Zorganizowaniu i przygotowaniu do uruchomienia systemu wzmocnionej obserwacji, kontroli dostępu i ochrony obiektów oraz obszarów na wypadek zagrożenia wojennego i terrorystycznego.

9. OCHRONA ZABYTKÓW W OKRESIE W CZASIE PODWYŻSZONEJ GOTOWOŚCI.

W okresie narastania zagrożenia państwa będą podjęte następujące działania:

1. Zamknięcie dostępu na teren zabytków nieruchomych i obszarów

2. Uruchomienie systemu wzmożonej obserwacji obiektów i ochrony polegającej na zorganizowaniu stałego dyżuru składającego się z pracowników poszczególnych obiektów (jeśli są takie obsady).
3. Wykonanie przewidzianych prac inżynieryjno - budowlanych w zabytkowych obiektach (obudowa, osłona, demontaż i ukrycie elementów) jeśli obiekty wymagają takich prac.
4. Umieszczenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej na dachach obiektów zabytkowych.
5. Przygotowanie budynków do zaciemniania, uruchamiania awaryjnego zasilania energetycznego i oświetlenia zastępczego - jeśli istnieją takie możliwości.
6. Zmagazynowanie i utrzymanie w stałej gotowości sprzętu technicznego i transportowego, materiałów (budowlanych, izolacyjnych itp.), narzędzi i urządzeń oraz środków podręcznych do prac ratowniczych i ochrony osobistej personelu obiektów.
7. Zgromadzenie niezbędnych zasobów zapasów wody, żywności, środków opatrunkowych i dezynfekcyjnych, środków czystości itp.
8. Sprawdzenie systemu łączności, alarmowania i powiadamiania pracowników i specjalistycznych służb ratowniczych.
9. Prowadzenie stałego monitoringu zagrożeń i podejmowanie stosownych działań w zależności od sytuacji.
10. Zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia osobom wyznaczonym do stałego dyżuru, ochrony oraz grupy zabezpieczenia i ratownictwa zabytków (jeśli taka będzie powołana).

W razie wystąpienia nagłego zagrożenia wojennego i braku czasu na wykonanie wszystkich przewidywanych prac zabezpieczających obiekty zabytkowe - w pierwszej kolejności zostaną wykonane oznakowania obiektów zabytkowych znakami rozpoznawczymi Konwencji Haskiej.

Czas wykonania oznakowania od 5 do 7 dni.

10. ZADANIA W CZASIE DZIAŁAŃ WOJENNYCH.

1. Śledzenie sytuacji militarnej na podstawie komunikatów ze środków masowego przekazu, informacji od organów administracji wyższego szczebla, oraz przekazywanie stosownych informacji właścicielom, użytkownikom i administratorom oraz innym podmiotom uczestniczącym w procesie ochrony zabytków.

2. Stosowanie się do ogłoszonych alarmów i komunikatów oraz niezwłoczne zapoznanie z nimi obsad obiektów oraz innym osobom przebywającym w tym czasie w obiektach zabytkowych.
3. Zaciemnienie budynków i uruchomienie systemów awaryjnego zasilania i oświetlenia jeśli takie istnieją.
4. Zamknięcie wjazdów i wejść oraz zapewnienie pełnej kontroli wstępu do obiektów zabytkowych.
5. Prowadzenie prac ratowniczych i doraźnych zabezpieczeń w razie zniszczeń lub uszkodzeń.
6. Powiadomienie w razie potrzeby specjalistycznych sił ratowniczych i ratownictwa medycznego - udzielanie im informacji i pomocy w czasie trwania akcji ratowniczych.
7. Dokonywanie oceny , szacowanie i dokumentowanie strat powstałych uszkodzeń i zniszczeń.
8. Przekazywanie informacji o stratach i ewentualnych potrzebach pomocy do organu założycielskiego i Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

11. LOGISTYCZNE ZABEZPIECZENIE DZIAŁAŃ OCHRONY ZABYTKÓW.

Ochrona zabytków w wypadku konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowej w okresie podwyższenia gotowości obejmuje min. przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji Haskiej. Siły i środki techniczne potrzebne do wykonania i rozmieszczenia znaków Konwencji Haskiej, demontażu i ukrycia najcenniejszych detali i elementów wyposażenia zabytków, a także wykonania innych niezbędnych prac zabezpieczających zabytki i wspomaganie profesjonalnych sił ratowniczych będą organizowane:

1. na bazie formacji OC np. drużyny ratownictwa ogólnego tworzonej na bazie Formacji Obrony Cywilnej,
2. firm posiadających sprzęt samochodowo – transportowy tj...np. Zakład Gospodarki Komunalnej, Ochotnicza Straż Pożarna.
4. oraz bazie osób wyznaczonych przez właścicieli, administratorów i użytkowników zabytków, a także wolontariuszy.

Za realizację tego przedsięwzięcia odpowiada (inspektor d/s. Obrony Cywilnej w Urzędzie Miejskim w Pyzdrach oraz Kustosz Muzeum Regionalnego w Pyzdrach). Fundusze pochodzić będą z budżetu Gminy Pyzdry (reagowanie kryzysowe) i jednostek posiadających zabytki przewidziane do ochrony.

W przypadku zaistnienia całodobowego działania przy ochronie zabytków zostanie zabezpieczona przez Urząd Gminy Pyzdry baza noclegowa i

wyżywienie dla uczestników działań zabezpieczających i ratowniczych. Przewiduje się umieszczenie uczestników działań zabezpieczających i ratowniczych w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Pyzdrach, a w razie potrzeby zorganizowanie zastępczych miejsc noclegowych w oparciu o łóżka polowe, koce, śpiwory i materace będące na stanie Zespołu (o ile takowe posiada). Wyżywienie organizowane będzie na bazie stołówki szkolnej.

12. WNIOSKI Z ANALIZY ROZMIESZCZENIA I ZAGROŻENIA ZABYTKÓW ORAZ SPOSOBY ICH OCHRONY

Z analizy rozmieszczenia nieruchomości i ruchomych zabytków wynika, że rozmieszczone są one na całym obszarze Gminy Pyzdry.

Sposoby ochrony zabytków nieruchomych to:

- prowadzenie ewidencji zabytków w formie kart adresowych przez Burmistrza Gminy Pyzdry,
- oznakowanie zabytkowych obiektów znakami „Konwencji Haskiej”,
- uwzględnienie ochrony zabytków w planie zagospodarowania przestrzennego.

Sposoby ochrony zabytków nieruchomych i ruchomych to:

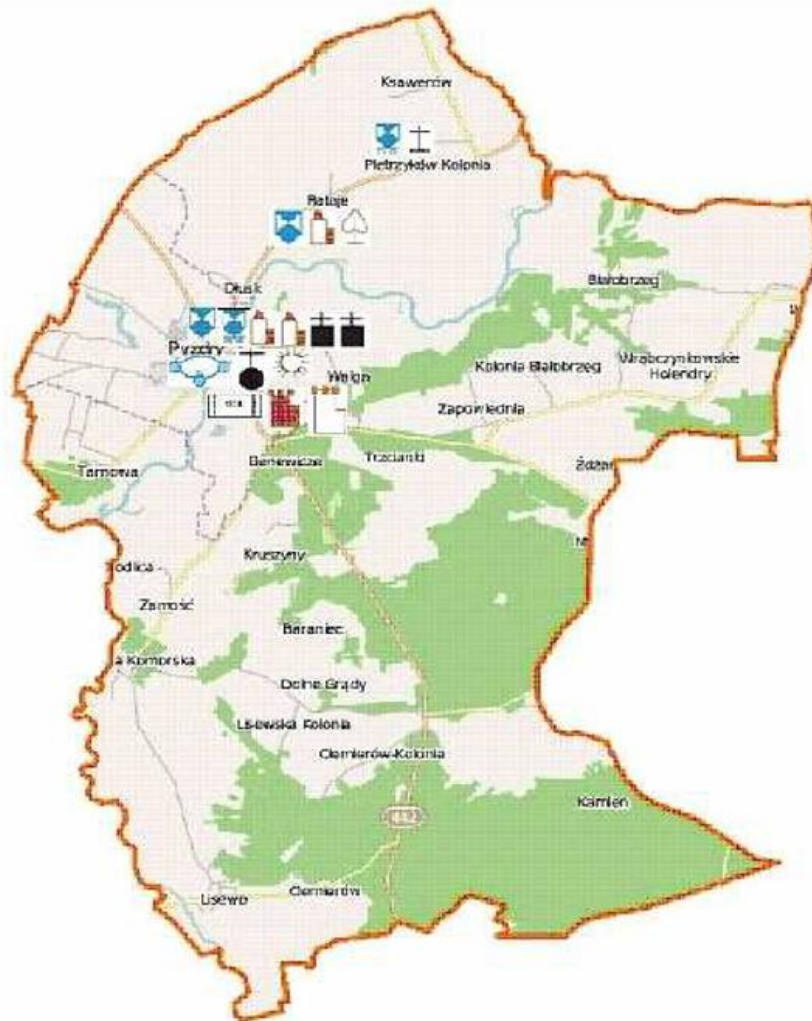
- Prowadzenie ewidencji zabytków w formie kart adresowych przez Burmistrza Gminy Pyzdry
- demontaż i ukrycie najcenniejszych detali architektonicznych i elementów wyposażenia w piwnicach klasztoru, w bunkrze znajdującym się na szkarpie na tyłach klasztoru oraz zabezpieczenie ich w drewnianych skrzyniach, ponadto stemplowanie konstrukcji gotyckiego sklepienia w)zachrystii południowej kościoła Farnego,
- przygotowanie i rozmieszczenie znaków Konwencji o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego wraz z Regulaminem wykonawczym do tej Konwencji oraz Protokołem o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego, podpisanej w Hadze dnia 14 maja 1954 r. (Dz. U. z 1957 r. Nr 46, poz. 212), zwanej dalej "Konwencją haską";
- zgromadzenie i utrzymywanie w gotowości urządzeń, sprzętu, narzędzi, opakowań, materiałów niezbędnych do wykonania prac zabezpieczających i działań ratowniczych;
- zorganizowanie systemu monitorowania zagrożeń, alarmowania i powiadamiania;

- wyznaczenie i przygotowanie zespołów ludzkich do prac zabezpieczających i działań ochronnych.

Sposoby ochrony zabytków ruchomych to:

- na miejscu tj. schrony, piwnice, ukrycia,
- przez rozśrodkowanie,
- poprzez ich ewakuację,

Załącznik nr 1

**GRAFICZNE ROZMIESZCZENIE ZABYTKÓW NA TERENIE MIASTA I
GMINY PYZDRY**na podstawie: [https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Pyzdry_\(gmina\)_location_map.png](https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Pyzdry_(gmina)_location_map.png)

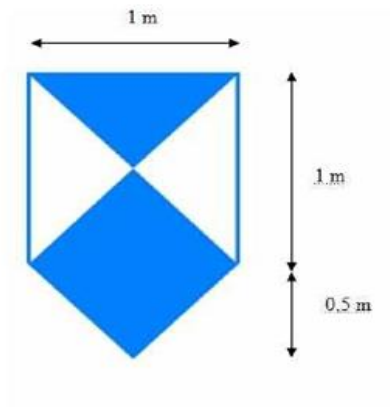
LEGENDA:

ZABYTKI NIERUCHOME PODLEGAJĄCE OCHRONIE	
ZABYTKI RUCHOME PODLEGAJĄCE OCHRONIE	
ZABYTEK ARCHITEKTONICZNY: PAŁAC, DWOREK, DOM ZABYTKOWY	
KOŚCIÓŁ	
KLASZTOR	
ZAMEK	
RUINY	
ZABYTKOWA KAPLICZKA	
PARK ZABYTKOWY	
ZABYTEK TECHNIKI	
POŻAR PRZESTRZENNY	
GMINNE STANOWISKO KIEROWANIA	

Załącznik nr 2

**OZNAKOWANIE OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH ZNAKIEM
ROZPOZNAWCZYM KONWENCJI HASKIEJ**

Wzór znaku rozpoznawczego Konwencji haskiej w układzie pojedynczym,
służy do oznakowania zabytków korzystających z ochrony ogólnej.

kolor niebieski

1. Znak rozpoznawczy Konwencji haskiej z czytelną informacją, że obiekt (nazwa obiektu, nr obiektu itp.) jest zaliczony do obiektów korzystających z ochrony ogólnej, umieszcza się przy wejściu do obiektu zabytkowego. Dolna krawędź znaku powinna znajdować się 2 metry powyżej poziomu ziemi.

2. Pełną widoczność znaku za dnia zapewnia się poprzez odpowiednie jego rozmieszczenie na:

a) dachach obiektu:

- pojedynczego obiektu:

- dachu płaskim - jeden znak,
- dachu o wysokiej kalenicy - po jednym znaku po jednej i drugiej stronie kalenicy
- dachu o więcej niż dwóch połaciach – po jednym znaku na każdej połaci,

- kilku obiektach na nieruchomości:

- o dachach płaskich - po jednym zestawie znaku na każdym obiekcie;
- o dachach o wysokiej kalenicy po jednym znaku, na przemian z jednej i drugiej strony kalenicy;

b) zewnętrznych ścianach obiektu:

- pojedynczego obiektu - na ścianie frontowej i tylnej,
- kilku obiektach na nieruchomości - na zewnętrznych ścianach poszczególnych budynków wytyczających zarys posesji,
- c) placach nieruchomości, na których rozmieszczonych jest kilka obiektów zabytkowych:
 - jeden znak o podwójnych wymiarach.

Znaki można wykonać i umieścić w sposób nieprzynoszący szkody dla zabytku na:

- dachu obiektu poprzez:
 - rozciągnięcie płótna z namalowanym znakiem;
 - przymocowanie trwałych plansz z namalowanym znakiem;
- ścianach obiektu – zawieszenie plansz tekturowych /z desek/ z namalowanym znakiem;
- na placu nieruchomości – rozciągnięcie płótna lub innego tworzywa z namalowanym znakiem lub wysypanie kolorowego kruszywa /materiałów trwałych/

Uwaga: Rozmiary znaków powinny być proporcjonalne do wielkości obiektu.

Załącznik nr 3

**KARTA TOŻSAMOŚCI DLA PERSONELU PRZYDZIELONEGO DO
OCHRONY ZABTYKÓW**

strona frontowa

Nazwisko

Imiona

Data urodzenia

Tytuł lub stopień

Stanowisko

Jest posiadaczem niniejszej karty tożsamości na podstawie Konwencji haskiej z dn. 14 maja 1954 r. o ochronie dóbr kulturalnych w razie konfliktu zbrojnego.

Data wystawienia

Numer karty

na odwrocie

(Fotografia posiadacza)

Podpis
lub odciski palców
albo jedno i drugie

(Pieczęć sucha władzy
wystawiającej kartę)

Wzrost Oczy Włosay

.....

Inne elementy identyfikacji

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Załącznik nr 4

**ZESTAWIENIE PRAC DOKUMENTACYJNYCH I ZABEZPIELAJĄCYCH W
RAZIE STRAT I SZKÓD W ZABYTKACH GMIINY**

- zabezpieczenie zabytków przed dalszą destrukcją po ustąpieniu bezpośredniego zagrożenia;
- dokumentowanie zdarzeń, strat i podjętych działań (filmowanie, fotografowanie, kopiowanie itp),
- informowanie właściwych organów administracji publicznej, w szczególności Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków oraz organów założycielskich o: stratach, podjętych działaniach i ewentualnych potrzebach pomocy
- wykonanie ekspertyzy konserwatorskiej

**ZESTAWIENIE PRAC DOKUMENTACYJNYCH I ZABEZPIECZAJĄCYCH
W RAZIE STRAT I SZKÓD W ZABYTKACH GMIINY**

Nazwa obiektu, nr rejestru w wykazie zabytków	Szczegółowy opis strat i szkód	Zakres prac dokumentacyjnych, konserwatorskich do wykonania
1	2	3

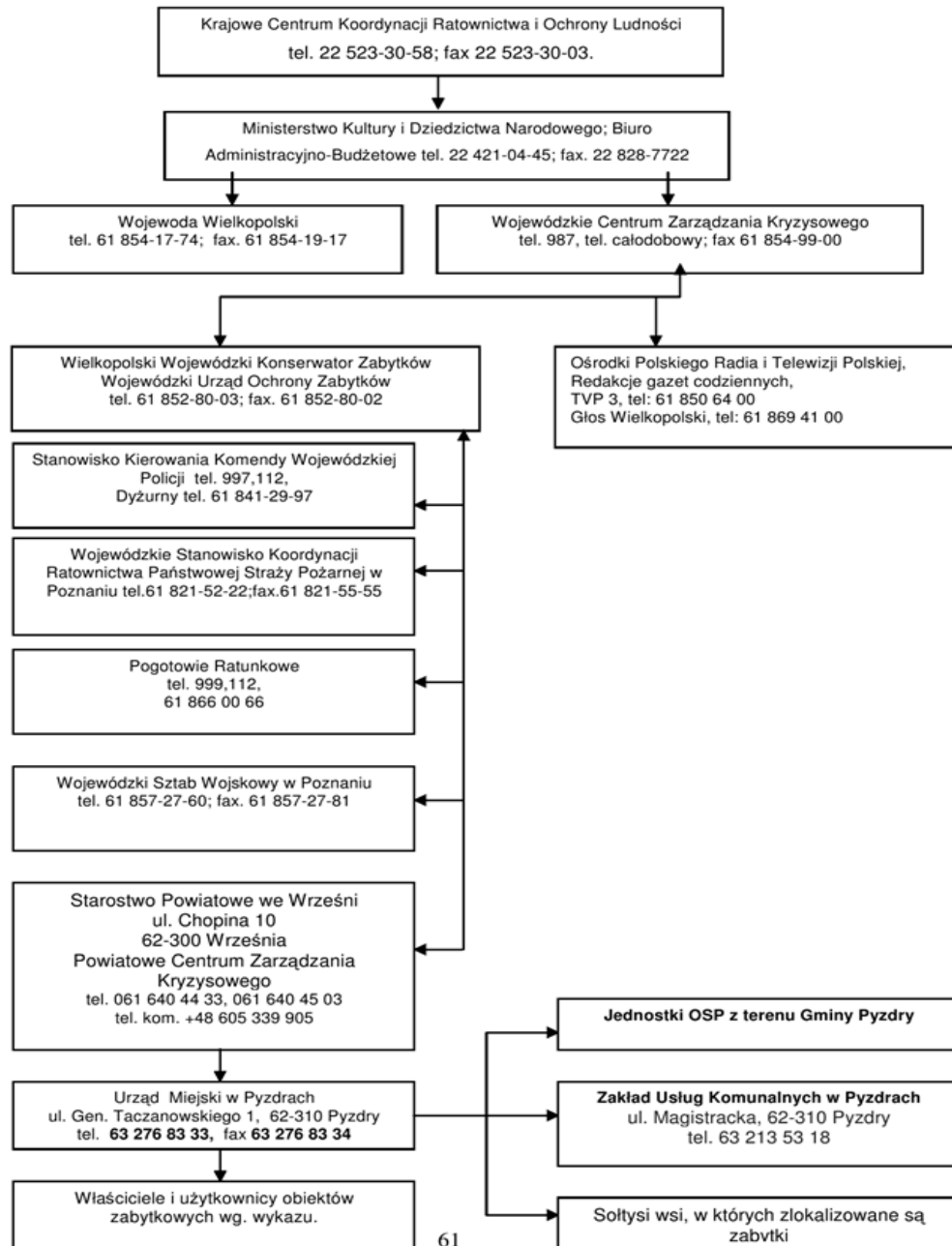
Załącznik nr 5

ORGANIZACJA ŁĄCZNOŚCI I ALARMOWANIA

	Nazwa instytucji	Nr telefonu , fax, e-mail
	Urząd Miejski w Pyzdrach ul. Gen. Taczanowskiego 1, 62-310 Pyzdzy Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego	tel. 63 276 83 33 fax 63 276 83 34
	Starostwo Powiatowe we Wrześni ul. Chopina 10, 62-300 Września Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego	tel. 061 640 44 33, 061 640 45 03 fax 061 640 44 03 tel. kom. +48 605 339 905
	Wielkopolski Urząd Wojewódzki Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Al. Niepodległości 16/18 61-713 Poznań	tel. całodobowy 987 61 854 9900 61 854 99 10
	Wojewódzkie Stanowisko Koordynacji Ratownictwa Państwowej Straży Pożarnej Ul. Masztalarska 3 60-767 Poznań	tel. całodobowy 112 998 61 821 52 22
	Wielkopolski Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków Ul. Gołębia 2 61-834 Poznań	tel. 61 852 80 03 61 852 80 04
	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego Generalny Konserwator Zabytków Biuro Administracyjno-Budżetowe Ul. Krakowskie Przedmieście 15/17 00-071 Warszawa	tel. 22 421 01 100
	Państwowa Straż Pożarna	998
	Policja	997
	Pogotowie Ratunkowe	999
	Pogotowie Energetyczne	991
	Pogotowie Gazowe	992
	Pogotowie Ciepłownicze	993

Załącznik nr 6

**SPOSÓB WSPÓŁDZIAŁANIA, POWIADAMIANIA I ŁĄCZNOŚCI W ZAKRESIE
OCHRONY ZABYTKÓW NA WYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO I SYTUACJI
KRYZYSOWYCH**

Załącznik nr 7

**WYKAZ JEDNOSTEK, INSTYTUCJI I RZECZOZNAWCÓW
PRZEWIDZIANYCH DO UDZIELENIA POMOCY ZABYTKOM W RAZIE
ZAGROŻENIA**

Jednostka, instytucja, organizacja, rzeczoznawca	Adres	Telefon, fax	Uwagi
Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków	Poznań, ul. Gołębia 2	tel. 61 852 80 03 fax. 61 852 8002	
Urząd Gminy, Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego	Ul. Taczanowskiego 1, 63-310 Puzdry		
Zakład Gospodarki Komunalnej, Mieszkaniowej i Usług Wodno-Kanalizacyjnych	Ul. Magistracka 1	632135 318	
OSP Puzdry	Pl. Sikorskiego 19, 62-310 Puzdry	63 2768 198	
OSP Ciemierów			
OSP Lisewo			
OSP Pietrzyków	Pietrzyków 25, 62-310 Puzdry		
OSP Rataje			
OSP Ruda Komorska	62-434 Ruda Komorska 1		
OSP Tarnowa			
OSP Wrąbczynek			
Białobrzeg sołtys	Małgorzata Maćkowiak	505 907 463	
Ciemierów sołtys	Maria Owczarek	532 157 926	
Ciemierów Kolonia sołtys	Beata Maciejewska	698 546 933	
Dłusk sołtys	Roman Witczak	63 2767 206	
Dolne Grądy sołtys	Piotr Pilarski	507 478 347	
Górne Grądy sołtys	Marcin Paszak	600 455 091	
Kruszyny sołtys	Halina Polińska	691 171 208	
Ksawerów sołtys	Anna Szklarkowska	665 336 200	
Lisewo sołtys	Jerzy Wawrzyniak	667 106 008	
Pietrzyków sołtys	Wojciech Tomaszewski	694 715 542	
Pietrzyków Kolonia sołtys	Jan Dobrychłop	785 380 777	
Rataje sołtys	Andrzej Łyskawa	692 170 608 lub	

		63 2205 477	
Ruda Komorska sołtys	Mieczysław Podlewski	507 308 632	
Tarnowa sołtys	Anna Jankowska	601 346 277	
Trzcianki sołtys	Marzena Zehner	781 978 841	
Walga sołtys	Waldemar Cierznik	697 995 622 lub 63 2135 490	
Wrąbczynek sołtys	Zdzisław Przybyła	508 991 547	
Wrąbczynkowskie Holendry sołtys	Bogusław Duszak	724 516 498	
Zamość sołtys	Andrzej Jankowski	695 741 227 lub 63 2768 536	
Zapowiednia sołtys	Stanisław Janiak	785 113 026	
Zespół Przedszkolno- Szkolny w Pyzdrach	ul. Szkolna 2 62-310 Pyzdry	63 276 87 45	
Zespół Szkolno- Przedszkolny w Pietrzykowie	Pietrzyków 49 62-310 Pyzdry	63 276 80 01	

Załącznik nr 9

FORMULARZ ZGŁOSZENIA STRAT W ZABYTKACH

Lp.	Miejscowość (adres, gmina)	Obiekt nr wpisu do rejestru zabytków (ewidencji) lub inwentarza muzealiów itp.	Funkcja	Właściciel, użytkownik, zarządca	Rodzaj, zwięzły opis i przyczyna strat	Wartość strat i przewidywane źródła finansowania ich usunięcia	Adnotacja o weryfikacji strat na miejscu przez organ ochrony zabytków	Wykonane prace ratowniczo- zabezpieczające i konserwatorskie, organ prowadzący ewentualne postępowanie wyjaśniające.
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Załącznik nr 10

**WYKAZ ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH NA TERENIE GMINY PYZDRY PODLEGAJĄCYCH ZABEZPIECZENIU W RAZIE SYTUACJI
KRYZYSOWYCH LUB NAWYPADEK KONFLIKTU ZBROJNEGO**

Lp.	Miejscowość /obiekty podlegające zabezpieczeniu	Elementy obiektu podlegające zabezpieczeniu	Proponowany sposób zabezpieczenia	Niezbędne siły i czas na wykonanie zadania	Koszty	Uwagi
1.	2	3	4	5	6	7
1.	Pyzdry KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. NARODZENIA NMP Ul. Farna 1 62-310 Pyzdry Własność parafii	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.	Proboszcz parafii i członkowie rad parafialnych z pomocą wolontariuszy spośród parafian w ilości od 4-6 osób zabezpieczają kościół w czasie 7 dni.	300,00 zł	
2	Pyzdry ZESPÓŁ KLASZTORNY FRANCISZKANÓW a) KOŚCIÓŁ FILIALNY P.W. ŚCIĘCIA GŁOWY ŚW. JANA b) KLASZTOR FRANCISZKANÓW ul. Kaliska 25 a 62-310 Pyzdry	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu np.	Proboszcz parafii i członkowie rad parafialnych z pomocą wolontariuszy spośród parafian w ilości od 4-6 osób zabezpieczają kościół w czasie 7 dni. Kierownik muzeum zabezpiecza swoje	500 zł.	

	Własność parafii p.w. Narodzenia NMP(kościół), Gminy Pyzdry (klasztor)		w: podziemiach, piwnicach. - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.	mienie przez 2-3 osoby w czasie 2 dni		
3	Pyzdry POZOSTAŁOŚCI ZAMKU I MURU MIEJSKIEGO ul. Zamkowa 10 62-310 Pyzdry		zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych	Obiekt zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	
4	Pyzdry POZOSTAŁOŚCI MURÓW MIEJSKICH ul. Kaliska 36 w domu 62-310 Pyzdry		zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych	Obiekt zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	

5	Pyzdry DOM ul. Kaliska 29 62-310 Pyzdry Własność prywatna	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł	
6	Pyzdry DOM Ul. Kaliska 37 62-310 Pyzdry Własność prywatna	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	
7	Pyzdry DOM Pl. Wolności 17 62-310 Pyzdry	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	

	Własność prywatna		fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.			
8	Pyzdry DOM Pl. Wolności 19 62-310 Pyzdry Własność prywatna	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych..	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	
9	Pyzdry WIATRAK HOLENDER Ul. Wrocławska 62-310 Pyzdry Własność prywatna	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	

			przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.			
10	Pyzdry DOM (WÓJTOSTWO) ul. Zwierzyniec 6 62-310 Pyzdry Własność prywatna	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	
11	Rataje ZESPÓŁ DWORSKI - DWÓR Rataje 22 62-310 Pyzdry Własność Gminy Pyzdry	Cały obiekt	- zawieszenie znaków rozpoznawczych Konwencji Haskiej, - wykonanie szczegółowej dokumentacji fotograficznej i ukrycie z pozostałą dokumentacją w bezpieczniejszych miejscach w obrębie obiektu, - wzmocnienie ochrony przeciwpożarowej poprzez zwiększenie ilości środków gaśniczych.	Budynek zabezpieczony i oznakowany przez właściciela w ciągu 2 dni przez 2-3 osoby	300 zł.	

Załącznik nr 11

**ZABYTKI RUCHOME NA TERENIE GMINY PYZDRY CHRONIONE NA MIEJSCU - W JEDNOSTKACH ORGANIZACYJNYCH
(PODLEGAJĄCE ROZŚRODKOWANIU LUB EWAKUACJI)**

Lp.	Jednostka organizacyjna Adres, telefon, fax, e-mail	Wyszczególnienie /rodzaj zabytku/	Ilość sztuk	Objętość m ³	Ciężar kg	Ilość i rodzaj opakowań	Ilość osób i czas	Środki transportu	Miejsce i trasa przejazdu /km/.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. NARODZENIA NMP Ul. Farna 1 62-310 Pyzdry tel: 63 276 81 72	Wystrój i wyposażenie w tym: neobarokowy ołtarz główny i ołtarze boczne, obrazy, (m.in. Matka Boska pod krzyżem, Wskrzeszenie Piotrowina), rzeźby (m.in. św. Hieronim, św. Grzegorz z ołtarza głównego 2 po. XIX w.), monstrancje (m.in. manierystyczna i renesansowa), krucyfiks z XVIII w., pacyfikał rokokowy z k. XVIII w., kielichy (m.in. barokowy, klasycystyczny), żyrandol, świeczniki, chrzcielnica	ok. 30	ok. 20	ok. 500	ok. 150	od 4 do 10 osób spośród parafian, członków formacji obrony cywilnej miasta, w czasie od 1 do 6 dni.	Samochód ciężarowy	-
2.	ZESPÓŁ KLASZTORNY FRANCISZKANÓW a) KOŚCIÓŁ P.W. ŚCIĘCIA GŁOWY ŚW. JANA	Wystrój i wyposażenie w tym najcenniejsze: barokowy ołtarz główny i neobarokowe ołtarze boczne, obrazy (m.in. Matka Boska Niepokalana z 2 poł. XVIII w., Matka Boska	ok. 40	ok. 30	ok. 500	ok. 300	od 6 do 10 osób spośród parafian, członków formacji obrony cywilnej miasta, w czasie od 1 do 6 dni.	Samochód ciężarowy.	-

	tel. 63 276 81 72	Boleściwa z k. XVII w., Matka Boska Pocieszycielka z 2 ćw. XVII w., Matka Boska ze św. Antonim z 2 poł. XVIII w.,), relikwiarze (m.in. z k. XVII w., 2 poł. XVII w.), krucyfiksy (m.in. z 2 poł. XVIII w., k. XVIII w.), świecznik korpusowy z 1 poł. XIX w., , żyrandol z 1 poł. XIX w., krata z 2 poł. XIX w., konfesjonal rokokowy z k. XVIII w., rzeźby m.in. (św. Piotr, św. Paweł z ołtarza głównego), prospekt organowy z 2 poł. XIX w., komoda z 1787 r., ambona klasycystyczna z 1800 r. Nagrobek M. Skórzewskiego - zabezpieczenie przed zniszczeniem lub uszkodzeniem w miejscu stałego przechowywania							
	b) KLASZTOR FRANCISZKANÓW ul. Kaliska 25 a 62-310 Pызdry	Polichromie w krużgankach m.in. polichromie Adama Swacha oraz wcześniejsze z epoki gotyku i renesansu - zabezpieczenie przed zniszczeniem lub uszkodzeniem w miejscu stałego przechowywania							

3.	MUZEUM ZIEMI PYZDRSKIEJ Ul. Kaliska 25 a 63-310 Pызdry Tel. 632 205 733	Zbiory monet (brakteatów Bolesława Pobożnego i Przemysła II z 1283 r.), dokumentów (Zygmunta Starego, Stefana Batorego, Zygmunta III Wazy, Stanisława Augusta Poniatowskiego), tłoki pieczętno lokalnego cechu szewców z XVI, XVIII i XIX w	-	ok. 2	50	5	2 pracowników muzeum w czasie od 2 dni	Samochód osobowy	
4.	PIETRZYKÓW	Drewniana rzeźba św. Wawrzyńca z 2 poł. XIX w. z neoklasycystycznej kapliczki przydrożnej	1	ok. 1	ok. 10	1	1 osoba spośród parafian, członków formacji obrony cywilnej miasta, w czasie 1 dnia.	Samochód osobowy	

Zabytki ruchome umieszczone w wwym. wykazie zostaną chronione i zabezpieczone we własnym zakresie przez Dyrektora Muzeum Regionalnego w Pызdrach i proboszczów poszczególnych Parafii. Dyrektor i Proboszczowie we własnym zakresie ustalą osoby odpowiedzialne za ochronę zabytków, zapewnią opakowania i transport zabytków oraz ustalą miejsce i trasę przejazdu